

ФОП «Атанасов»

**ЗВІТ
про стратегічну екологічну оцінку
документа державного планування**

**детальний план території земельної ділянки
орієнтовною площею 5,2000 га в межах Мішково-
Погорілівської сільської ради Миколаївського
району Миколаївської області з подальшою
передачею у постійне користування для
будівництва та обслуговування будівель закладів
комунального обслуговування**

**Виконавець:
Головний архітектор проєкту
Атанасов Олег Панасович
(Сертифікат АА №002913)**

підпис

м. Миколаїв, 2023 рік

ЗМІСТ

№ п/п	Найменування	Стор.
	Титульний аркуш	
	Зміст	2
	Передмова	3
1.	Зміст та основні цілі документа державного планування	4
2.	Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогнозні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено (за адміністративними даними, статистичною інформацією та результатами досліджень)	9
3.	Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу	17
4.	Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом	44
5.	Зобов'язання у сфері охорони довкілля, у тому числі пов'язані із запобіганням негативному впливу на здоров'я населення, встановлені на міжнародному, державному та інших рівнях, що стосуються документа державного планування, а також шляхи врахування таких зобов'язань під час підготовки документа державного планування	62
6.	Опис наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, у тому числі вторинних, кумулятивних, синергічних, коротко-, середньо- та довгострокових (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років), постійних і тимчасових, позитивних і негативних наслідків	65
7.	Заходи, що передбачається вжити для запобігання, зменшення та пом'якшення негативних наслідків виконання документа державного планування	67
8.	Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися, опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка, у тому числі будь-які ускладнення (недостатність інформації та технічних засобів під час здійснення такої оцінки)	74
9.	Заходи, передбачені для здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення	79
10.	Опис ймовірних транскордонних наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення (за наявності)	82
11.	Резюме нетехнічного характеру інформації, передбаченої пунктами 1-10 цієї частини, розраховане на широку аудиторію	83

ПЕРЕДМОВА

Стратегічна екологічна оцінка – процедура визначення, опису та оцінювання наслідків виконання документів державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виправданих альтернатив, розроблення заходів із запобігання, зменшення та пом'якшення можливих негативних наслідків, яка включає визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, складання звіту про стратегічну екологічну оцінку, проведення громадського обговорення та консультацій, врахування у документі державного планування звіту про стратегічну екологічну оцінку, результатів громадського обговорення та консультацій, інформування про затвердження документа державного планування та здійснюється у порядку, визначеному Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку», який набрав чинності від 12.10.2018 року.

Метою стратегічної екологічної оцінки є сприяння сталому розвитку шляхом забезпечення охорони довкілля (флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій, та об'єктів), безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини, інтегрування екологічних вимог під час розроблення та затвердження документів державного планування.

Стратегічна екологічна оцінка здійснюється на основі принципів законності та об'єктивності, гласності, участі громадськості, наукової обґрунтованості, збалансованості інтересів, комплексності, запобігання екологічній шкоді, довгострокового прогнозування, вірогідності та повноти інформації у проєкті документа, міжнародного екологічного співробітництва.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» регулює відносини у сфері оцінки наслідків для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, виконання документів державного планування та поширюється на документи державного планування, які стосуються сільського господарства, лісового господарства, рибного господарства, енергетики, промисловості, транспорту, поводження з відходами, використання водних ресурсів, охорони довкілля, телекомунікацій, туризму, містобудування або землеустрою (схеми) та виконання яких передбачатиме реалізацію видів діяльності (або які містять види діяльності та об'єкти), щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля, або які вимагають оцінки, зважаючи на ймовірні наслідки для територій та об'єктів природно-заповідного фонду та екологічної мережі (далі – території з природоохоронним статусом), крім тих, що стосуються створення або розширення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності» визначено, що детальний план території підлягає стратегічній екологічній оцінці в порядку встановленому Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

1. ЗМІСТ ТА ОСНОВНІ ЦІЛІ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Вид документа державного планування – детальний план території земельної ділянки орієнтовною площею 5,2000 га в межах Мішково-Погорілівської сільської ради Миколаївського району Миколаївської області з подальшою передачею у постійне користування для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування.

Цілі детального плану – визначення планувальної організації та функціонального призначення, просторової композиції та параметрів забудови, а також ландшафтної організації частини території, призначеної для комплексної забудови; визначення та встановлення проектних містобудівних умов та обмежень для розміщення нових будівель та споруд призначених для організації поховання та утримання місць поховань, впорядкування території земельної ділянки.

Метою даної стратегічної екологічної оцінки є визначення, опис, оцінювання та прогнозування наслідків виконання детального плану з огляду кола екологічних питань та питань впливу на здоров'я населення при організації поховання та утримання місць поховань (кладовища).

Затверджений детальний план дозволяє визначити вихідні дані для:

- розробки проекту землеустрою щодо впорядкування території;
- розробки проекту відведення земельної ділянки;
- розробки проектів інженерних мереж і споруд;
- розробки проектів будівель та споруд різного цільового призначення;
- визначення та уточнення містобудівних умов та обмежень;
- тощо.

Провадження планованої діяльності передбачається на території Мішково-Погорілівської сільської ради Миколаївського району Миколаївської області на земельній ділянці власності площею 5,2 га з кадастровим номером 4823383000:06:000:0022 та цільовим призначенням 03.12 – Для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування, категорії земель житлової та громадської забудови, вид використання – Для будівництва та обслуговування закладів комунального обслуговування (для організації та обслуговування кладовища).

В межах території детального планування наявна сформована земельна ділянка на якій розміщено діюче кладовище, щодо якого проектним планом передбачено благоустрій та розширення. Благоустрій території передбачається через влаштування поміж секторних проїздів та проходів. На проєктованій території передбачається: будівля скорботних церемоній, майданчик для військових церемоній, колумбарій, сектор військових поховань, санітарно-гігієнічний блок, адміністративно-побутовий блок, кіоск ритуальних товарів, парковка для маломобільних верств населення, парковка, локальні очисні споруди, майданчик для сміття.

Розглядаєма земельна ділянка межує:

- з півночі, сходу та заходу – із землями приватної форми власності, з цільовим призначенням для ведення товарного сільськогосподарського виробництва;
- з півдня – з територією виробничої бази ТОВ «Владам», текстильним магазином Elines.

Сприятливими чинниками географічного положення земельної ділянки є безпосередня близькість до наявного кладовища, достатня віддаленість від житлової забудови м. Миколаєва та с. Мішково-Погорілове.

Рис. 1.1. Ситуаційна карта розташування проєктуємої земельної ділянки

Найближча житлова забудова (територія села Мішково-Погорілове) розташована на відстані близько 430 м у східному напрямку.

На відстані близько 250 м у південно-східному напрямку від сформованої земельної ділянки розташований Миколаївський центральний міський цвинтар – некрополь у Миколаївській області, що знаходиться на балансі комунального підприємства «Миколаївська ритуальна служба». Розташований біля с. Мішково-Погорілове, через що має також назву «Мішковський цвинтар» або «Мішковське кладовище». На відстані близько 430 м у північно-східному напрямку розташоване сміттєзвалище.

Проєкт детального плану розроблений відповідно до схеми планування території (частини території) Миколаївського району та/або Миколаївської

області з урахуванням державних вимог та інтересів Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади на основі затверджених генпланів та іншої містобудівної й кадастрової документації згідно з вимогами чинного законодавства та містить принципові рішення щодо функціонального зонування території, інженерної підготовки та захисту території від небезпечних природних і техногенних процесів, охорони довкілля та історико-культурної спадщини.

Компоненти довкілля, потенційні наслідки для яких оцінювалися в рамках стратегічної екологічної оцінки детального плану земельної ділянки, відповідно до нормативних вимог класифіковані наступним чином:

- геологічне середовище та ґрунти;
- стан земель з точки зору розвитку екзогенних геологічних процесів (ЕГП);
- поводження з відходами виробництва та споживання;
- атмосферне повітря;
- водні ресурси;
- природно-заповідний фонд та біорізноманіття;
- здоров'я населення;
- архітектурна та історико-культурна спадщина.

Також, було розглянуто взаємодію поміж цими компонентами довкілля з урахуванням часових рамок, кумулятивних впливів й потенційних наслідків.

Зв'язок документа державного планування з іншими документами державного планування

Проект детального плану території розроблений з урахуванням положень інших документів державного планування місцевого, регіонального та державного рівнів, в тому числі:

- Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року, що прийняті з метою забезпечення національних інтересів України щодо сталого розвитку економіки, громадянського суспільства і держави для досягнення зростання рівня та якості життя населення, додержання конституційних прав і свобод людини і громадянина;

- Державна стратегія регіонального розвитку на 2021-2027 роки, що є основним планувальним документом для реалізації секторальних стратегій розвитку, координації державної політики у різних сферах, досягнення ефективності використання державних ресурсів у територіальних громадах та регіонах в інтересах людини, єдності держави, сталого розвитку історичних населених місць та збереження традиційного характеру історичного середовища, збереження навколишнього природного середовища та сталого використання природних ресурсів для нинішнього та майбутніх поколінь українців;

- Основні засади (стратегія) державної екологічної політики України на період до 2030 року, затвержені Законом України від 28.02.2019 № 2697-

VIII, що визначили державну стратегію досягнення безпечних для людини стандартів довкілля та невиснажливого використання природних ресурсів;

- Національний план управління відходами до 2030 року, що прийнятий з метою створення та забезпечення ефективного функціонування системи управління відходами в Україні на інноваційних засадах, а також впровадження на національному та регіональному рівні стратегічного планування, що передбачатиме виконання ряду заходів, спрямованих на реформування та удосконалення системи управління відходами;

- Концепція загальнодержавної програми збереження біорізноманіття на 2005 - 2025 роки від 22.09.2004 № 675-р;

- Директива 2000/60/ЄС «Про встановлення рамок діяльності Співтовариства в галузі водної політики» від 23.10.2000 року;

- Директива Ради 91/271/ЄЕС «Про очистку міських стічних вод» від 21.05.1991 року;

- Національний план заходів з реалізації положень Кіотського протоколу до Рамкової конвенції ООН про зміну клімату, затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 18.08.2005 № 346;

- Концепція реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 07.12.2016 № 932-р.у;

- План заходів щодо виконання Концепції реалізації державної політики у сфері зміни клімату на період до 2030 року, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 06.12.2017 № 878;

- Енергетична стратегія України до 2035 року, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 18.08.2017 № 605;

- Національний план дій щодо боротьби з деградацією земель та опустелюванням від 30.03.2016 № 271-р;

- Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року, що визначає основні напрями покращення якості надання транспортних послуг, передбачає наближення рівня їх надання та розвитку інфраструктури до європейських стандартів, підвищення рівня безпеки та зменшення негативного впливу на навколишнє природне середовище;

- Державна цільова екологічна програма проведення моніторингу навколишнього природного середовища;

- Стратегія розвитку Миколаївської області на 2021-2027 роки та План заходів з її реалізації у 2021-2023 роках, що містять результати соціально-економічного аналізу Миколаївської області, аналізу сильних і слабких сторін регіону, можливостей і загроз, комплексну систему завдань, які зможуть забезпечити досягнення стратегічного бачення та розвитку регіону;

- Комплексна програма охорони довкілля Миколаївської області на 2021-2027 роки, основною метою якої є реалізація екологічної політики, спрямованої на стабілізацію та поліпшення стану навколишнього природного середовища на території Миколаївської області, забезпечення екологічно безпечного навколишнього середовища та стійкого стану екологічних систем

області шляхом виконання на території області міжнародних, загальнодержавних, регіональних, місцевих програм та вирішення першочергових регіональних екологічних проблем;

- Програма економічного і соціального розвитку Миколаївської області на 2024 рік;

- Програма моніторингу довкілля Миколаївської області;

- Схема планування території Миколаївської області;

- Стратегія соціально-економічного розвитку Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади на 2021 – 2027 роки;

- Генеральний план села Мішково-Погорілове та селища Святомиколаївка Вітовського району Миколаївської області, що розроблено на розрахунковий термін 20 років (до 2037 року включно), з виділенням першої черги в термін 7 років;

- інша містобудівна й кадастрова документація.

2. ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ТА ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Фізико-географічне районування

Провадження планованої діяльності передбачається за межами населених пунктів на території Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади Миколаївського району Миколаївської області на земельній ділянці орієнтовною площею 5,2000 га з кадастровим номером 4823383000:06:000:0022 поблизу с. Мішково-Погорілове.

Територія Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади згідно з адміністративно-територіальним устроєм України входить до складу Миколаївського району Миколаївської області. Площа громади – 172,5 км². Адміністративний центр громади – село Мішково-Погорілове. Населення села становить 5484 осіб.

Рис. 2.1. Адміністративні межі Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади

До складу громади входять 7 населених пунктів – 3 села: Добра Надія, Мішково-Погорілове, Ясна Поляна і 4 селища: Зайчівське, Капустине, Каравелове та Святомиколаївка.

За фізико-географічним районуванням України земельна ділянка розташована на межі Очаківського рівнинного Бузького району Дністровсько-Бузької степової області Причорноморської Південно-Степової провінції. Територія вказаної фізико-географічної області – це низинна рівнина з малопомітним похилом на південь, яка в тектонічному відношенні відповідає північному схилу Причорноморської западини.

Територія представлена у формі прямокутника витягнутого з заходу на схід, в поздовжньому профілі територія має рівнинний спокійний рельєф.

Клімат

За сучасним кліматологічним районуванням території України ділянка планованої діяльності розташована у Південному кліматичному районі Степової зони Південної Атлантично-континентальної кліматичної області. Відповідно до ДСТУ-Н Б В.1.1-27: 2010 район знаходиться в II кліматичному районі.

Клімат помірно континентальний, дуже теплий, посушливий. Середньорічна температура повітря становить + 9,2 °С. Тривалість безморозного періоду становить 160-205 днів, вегетаційного – 215-225 днів. Сума опадів за рік складає 340 мм.

Найбільша кількість опадів припадає на червень, найменша – на березень. Основна частина опадів (70 %) випадає в теплий період року переважно у вигляді злив, які викликають погіршення стану посівів, створення ґрунтової кірки й утворення водної ерозії ґрунтів. Осінь характеризується значною хмарністю, частими туманами, опадами і сильними вітрами. Зима м'яка, супроводжується частими відлигами. Сніговий покрив є нестійким, середня висота його в період найбільшого накопичення (лютий) досягає 3-6 см. Кількість днів зі сніговим покривом – 40-60. Промерзання ґрунту починається в перших числах грудня і становить 38-43 см, максимальна глибина промерзання – 120-140 см, мінімальна – 10-20 см. Повне відтавання ґрунту спостерігається в середині березня. Вегетаційний період в середньому близько 210 діб.

Відносна вологість повітря за рік складає 60-70 %, а в теплу пору року зменшується до 40 %.

В холодний період року панівними вітрами є північно-східні, в теплий – північно-західні із середньорічною швидкістю 4,2-4,3 м/сек. В окремі роки, особливо ранньою весною, швидкість вітру набуває значної сили (понад 15 м/сек. і більше). Іноді, зазвичай за сухої поверхні ґрунту й швидкості вітру 10 м/с і більше, вітри переходять в пилові бурі, видуваючи ґрунт орних степів і пошкоджуючи сільськогосподарські культури. Дуже часто бувають короткочасні чорні (пил чорноземів) бурі тривалістю до однієї години. Кількість днів з сильним вітром складає близько 10-20 днів/рік, а з пиловими бурями – 2 дні/рік.

Основні кліматичні показники території громади наведені на Схемі планування Миколаївської області (Рис. 2.2.).

Рис. 2.2. Схема планування Миколаївської області. Кліматичні умови

Геологічне середовище

За тектонічною будовою територія проєктованої земельної ділянки розташована в межах Причорноморської крейдо-палеогенової западини Східноєвропейської дорифейської платформи

За геоморфологічним районуванням України територія проєктуємої земельної ділянки розташована в межах Причорноморської пластово-аккумулятивної низовини на неогенових відкладах Причорноморської області пластово-аккумулятивних і пластово-денудаційних низовин Східноєвропейської полігенної рівнини.

За карстово-спелеологічним районуванням України територія проєктуємої земельної ділянки розташована в межах Нижнєдніпровського карстового району Причорноморсько-Азовської карстової області Південного схилу Українського щита Дніпровсько-Донецької западини з прилеглими схилами Українського щита і Воронежської антеклізи Східно-Європейської карстової країни.

Згідно з районуванням території України за складністю інженерно-геологічних умов інженерно-геологічна складність освоєння проєктуємої території – підвищена (Лесові породи з викопними ґрунтами підстильні древньоалювіальними суглинисто-пісчаними відкладами, вапняк здатний до карстування).

Геохімічні ландшафти з різною здатністю до міграції і накопичення забруднюючих речовин характеризуються низькою здатністю до самоочищення.

Територія зазначеної вище земельної ділянки використовується для організації та обслуговування кладовища. Наявне діюче кладовище щодо якого проєктним планом передбачено благоустрій та розширення.

Розвідані родовища корисних копалин на території земельної ділянки відсутні.

Ґрунти

Згідно з агроґрунтовим районуванням України територія проєктуємої земельної ділянки розташована в межах Правобережної провінції темно-каштанових остаточно-солонцюватих ґрунтів у комплексі із солонцями (ґрунти переважно на лесових породах) у Зоні південної сухого степу Південного-заходу Східноєвропейської рівнини. У ґрунтовому покриві переважають звичайні та південні чорноземи.

Сформована земельна ділянка площею 5,2000 га має цільове призначення 03.12 - Для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування, категорії земель житлової та громадської забудови, вид використання - для будівництва та обслуговування закладів комунального обслуговування (для організації та обслуговування кладовища). Наявне діюче кладовище щодо якого проєктним планом передбачено благоустрій та розширення.

Ділянка не належить до категорії земель сільськогосподарського призначення. Особливо цінні землі сільськогосподарського призначення на проєктованій території відсутні, ділянка не використовується для сільськогосподарських потреб (для ведення особистого селянського господарства, товарного сільськогосподарського виробництва, фермерського господарства тощо).

Поводження з відходами

На території розглядаємої земельної ділянки відсутні несанкціоновані місця зберігання відходів, полігони твердих побутових або небезпечних відходів, гноєсховища, зареєстровані місця зберігання заборонених і непридатних до використання пестицидів та їх знешкодження тощо.

Водне середовище, водокористування та водовідведення

За сучасним гідрографічним районуванням території України проєктована земельна ділянка розташована у районі басейну річки Південний Буг Нижньобузько-Дніпровській області недостатньої водності.

Відстань до найближчої поверхневої водойми – річки Інгул (прибережно-захисна смуга становить 50 м) становить близько 1,1 км у північному напрямку. Ділянка розташована поза межами земель водного фонду, водоохоронних зон і прибережних захисних смуг. В межах

розглядаємої земельної ділянки та поряд з нею схильні до підтоплення території відсутні.

Відповідно гідрологічному районуванню території України проєктована територія належить до Причорноморської області надзвичайно низької водності Зони недостатньої водності Рівнинної частини України.

У гідрогеологічному відношенні територія Миколаївського району відноситься до Причорноморського артезіанського басейну.

За умовами формування ґрунтових вод гідрогеологічні басейни поділені на дрібніші таксономічні одиниці – гідрогеологічні райони та підрайони. За структурним гідрогеологічним районуванням України проєктована територія належить до Інгулецького району області Причорноморського артезіанського басейну.

На території проєктуємої земельної ділянки відсутні діючі водопостачальні свердловини, споруди для накопичення рідких стічних вод, каналізаційні й очисні споруди.

Атмосферне повітря

Проєктована земельна ділянка розташована на території Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади поза межами населеного пункту с. Мішково-Погорілове (на відстані близько 430 м у східному напрямку), поряд з Миколаївським центральним міським цвинтарем (близько 0,3 км у східному напрямку).

За метеорологічними умовами дана територія відноситься до території з низьким потенціалом забруднення атмосферного повітря.

На території проєктуємої земельної ділянки відсутні стаціонарні джерела викидів забруднюючих речовин у атмосферне повітря.

Під'їзд до проєктованої території на даний час здійснюється по наявному автошляху. Основними забруднювачами атмосферного повітря на території земельної ділянки є викиди автотранспорту, що становлять 93 % від загального обсягу викидів всіх пересувних джерел. Внаслідок роботи двигунів автотранспорту понад 2,3 % пилу, 93,12 % оксиду вуглецю, 13,6 % діоксиду сірки та 49,2 % оксидів азоту від загальної кількості цих речовин викидаються в атмосферне повітря.

Стан біорізноманіття та природно-заповідного фонду

За сучасним фітосозологічним районуванням України проєктована земельна ділянка належить до Правобережно-степового краю аутфітосозологічних районів.

За сучасним геоботанічним районуванням України проєктована земельна ділянка розташована у Бузько-Інгульському окрузі злакових степів, подових луків і рослинності вапнякових відшарувань Чорноморсько-Азовської степової підпровінції Понтичної степової провінції Степової області.

Територія зазначеної вище земельної ділянки використовується для організації та обслуговування кладовища. На землях, де розміщуватиметься проммайданчик, природні біоценози не збережені. Рослинний світ представлений синантропною флорою. В межах території кладовища відсутні багаторічні зелені насадження.

За сучасним зоогеографічним районуванням території України земельна ділянка розташована на Дністровсько-Бузькій підділянці Азово-Чорноморської ділянки (річкових долин і морських узбереж) Понтійського округу Палеоарктичної області. Тваринний світ вільної від забудови ділянки представлений хребетними (ссавці, птахи, плазуни). Для тваринного світу характерні: миша хатня, миша польова, миша лісова звичайна, полівка звичайна, лисиця, заєць-русак, звичайний хом'як, ховрах; з птахів – перепел, фазан, сіра куріпка, кулики, журавель, просянка, степовий та польовий жайворонки та інші.

Земельна ділянка не належить до територій та об'єктів природно-заповідного фонду, Смарагдової мережі Європи, екологічної мережі, та не межує з ними.

Відстань від проєктованої земельної ділянки до найближчих ключових елементів екологічної мережі місцевого значення – Мішково-Погорілівської становить близько 1 км, Півострова Піщаного – близько 2 км. Відстань до Інгульського сполучного коридору – близько 1 км.

Об'єкти історико-культурної спадщини

На розглядаємій земельній ділянці відсутні пам'ятки культурної спадщини, у тому числі археологічної спадщини.

У випадку виявлення в зоні земельного відведення при проведенні земельних робіт, поверхневої обробки ґрунту, археологічних та інших об'єктів, предметів, поховань і слідів старих перекопів невідомого походження, необхідно отримання додаткового висновку у встановленому порядку.

Населення та стан його здоров'я

Територія, на яку розробляється детальний план, знаходиться поза межами населених пунктів.

Потенційно-небезпечні об'єкти

Потенційно небезпечні об'єкти господарської діяльності – об'єкти на яких використовуються, виготовляються, переробляються, зберігаються чи транспортуються небезпечні речовини, які за певних обставин можуть створити реальну загрозу виникнення аварійних та надзвичайних ситуацій і постійного забруднення навколишнього природного середовища.

Перелік потенційно небезпечних об'єктів Миколаївської області схвалено та затверджено рішенням комісії з питань техніко-екологічної

безпеки й надзвичайних ситуацій Миколаївської облдержадміністрації від 20.11.2021 протоколом № 29.

На території проєктуємої земельної ділянки потенційно-небезпечні об'єкти відсутні.

Прогнозні зміни поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, якщо документ державного планування не буде затверджено

Архітектурно-ландшафтні рішення розвитку кладовищ розробляються відповідно до вимог й положень містобудівної документації з дотриманням обов'язкових містобудівних, екологічних вимог і вимог санітарного законодавства. Вибір земельної ділянки для розміщення кладовища здійснюється відповідно до вимог Земельного кодексу України й Державних будівельних норм.

Площа зони поховання має бути від 65 % до 70 % загальної площі кладовища. Загальна площа доріг, споруд та будівель повинна бути не меншою ніж 15 % загальної площі кладовища. Загальна площа захисної зеленої зони по периметру кладовища та зелених насаджень має складати від 15 % до 20 % загальної площі кладовища. Основним унормовуючим документом гігієнічних вимог щодо планування нових, утримання і санітарного упорядкування діючих кладовищ в населених пунктах України є ДСанПіН 2.2.2.028-99 «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України», згідно з якими кладовища мають бути розміщені в приміській зоні поселень і поблизу місць розташування сіл.

Санітарно-захисна зона від території кладовища традиційного поховання складає 300 м до житлових і громадських будівель, зон відпочинку, колективних садів й городів. Органічна речовина, що міститься в трупі людини, при розкладанні є джерелом надходження у ґрунти небезпечних органічних сполук та патогенних мікроорганізмів, і саме тому територія ділянки, відведеної під кладовище, не повинна піддаватись дії зсувів, обвалів, затоплюватися, підтоплюватися талими, дощовими й ґрунтовими водами, повинна мати схил у протилежний бік від населеного пункту.

У розрізі екологічної безпеки, поховання мертвого тіла в землю можна розглядати як введення полютанта в місцеву екосистему, специфічний вид негативного антропогенного впливу. Окрім того, останнім часом змінився склад сировини, що використовується для виготовлення товарів похоронного призначення та методи утилізації похоронної атрибутики. Це значно підвищило рівні екологічної небезпеки кладовищ.

Так, за інформацією наведеною у статті «Екологічна паспортизація кладовищ як ефективний важіль управління екологічною безпекою селітебних територій» (УДК 504.064 Екологічні науки, Г.О. Білявський, М.М. Тимошенко, Т.Б. Годовська) проведені екологічні й санітарно-аналітичні дослідження ґрунтів різних місць поховань Житомирської

області показали, що ґрунти як сільських, так і міських кладовищ, забруднені важкими металами, причому свинець, мідь, нікель, кобальт виявлені в концентраціях, що перевищують ГДК у 2-3 рази.

Виходячи з вищезазначеного, якщо документ державного планування не буде затверджено передбачається зміна існуючого стану довкілля на території проєктуємої земельної ділянки у бік погіршення санітарно-гігієнічних та екологічних показників.

3. ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я НА ТЕРИТОРІЯХ, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ (ЗА АДМІНІСТРАТИВНИМИ ДАНИМИ, СТАТИСТИЧНОЮ ІНФОРМАЦІЄЮ ТА РЕЗУЛЬТАТАМИ ДОСЛІДЖЕНЬ)

Планована діяльність здійснюватиметься в межах території Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади Миколаївського району Миколаївської області.

В східному напрямку від проєктованої ділянки, на відстані близько 430 м розташоване село Мішково-Погорілове (найближча житлова забудова).

На відстані близько 250 м від сформованої земельної ділянки розташований Миколаївський центральний міський цвинтар – некрополь у Миколаївській області.

Розглядаєма земельна ділянка межує:

- з півночі, сходу та заходу – із землями приватної форми власності, з цільовим призначенням для ведення товарного сільськогосподарського виробництва;

- з півдня – з територією виробничої бази ТОВ «Владам», текстильним магазином Elines.

Території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності – суміжні території, частина території цвинтаря та околиці с. Мішково-Погорілове.

Фізико-географічне районування

Село Мішково-Погорілове, до якого, фактично, входять села Мішківка, Погорілівка, Харчатівка, розташоване у Миколаївському районі (у північно-західній частині колишнього Вітовського району) Миколаївської області на півдні України в басейні нижньої течії ріки Південний Буг та її лівої притоки – річки Інгул. Поселення розміщено на лівому південно-східному березі річки Інгул. Територія населеного пункту входить до приміської зони міста Миколаїв та в агломерацію Миколаїв-Воскресенськ.

Село Мішково-Погорілове є адміністративно-територіальним центром Мішково-Погорілівської сільської ради, та знаходиться на відстані 15 км від районного центру та 8,5 км від обласного центру м. Миколаєва. Координати: 46° 59' 47" півд. широти; 32° 05' 49" східної довготи.

За фізико-географічним районуванням України території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності розташовані на межі Очаківського рівнинного Бузького району Дністровсько-Бузької степової області Причорноморської Південно-Степової провінції.

Територія вказаної фізико-географічної області – це низинна рівнина з малопомітним похилом на південь, яка в тектонічному відношенні відповідає північному схилу Причорноморської западини. У повздовжньому профілі територія має рівнинний спокійний рельєф.

Степова зона лежить на півдні України, простягаючись від пониззя Дунаю до відрогів Середньоруської височини більш як на 1000 км при ширині 100 км на заході до 300-450 км на сході. Вона займає найбільшу порівняно з іншими зонами площу – 39, 7% території України. На природних особливостях степової зони позначилось її положення на півдні Східноєвропейської рівнини, де степові ландшафти сформувались в умовах неоднакової поверхні: південних схилів Придніпровської та Подільської височин, Причорноморської низовини, Донецької і Приазовської височин, Північнокримської рівнини.

Степові ландшафти розвивались в умовах жаркого клімату з від'ємним балансом вологи. Зона належить до найбільш освоєних – орні землі становлять понад 75 % її земельного фонду. Несприятливими для господарства чинниками є посушливість клімату, зливовий характер опадів, ерозія, пилові бурі, засоленість ґрунтів.

За поширенням ландшафтів, умовами зволоження і тепловими ресурсами, характером ґрунтового покриву і природної рослинності, особливостями природокористування степової зони території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності належать до Середньостепової фізико-географічної підзони. Вона знаходиться в межах західної і північної частин Причорноморської низовини. В умовах недостатнього зволоження тут розвивається природна типчаково-ковилова рослинність, посухостійке різнотрав'я, сформувалися південні чорноземи.

Згідно з орографічною картою України території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності розташовані на висоті від 50 до 100 м над рівнем моря. Структурно-геологічна основа морфогенетичних типів рельєфу – понтічна пластова.

За геоморфологічним районуванням України території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності розташовані на низинних слабо розчленованих поза льодовикових областях акумулятивних лесових рівнин.

Клімат

За сучасним кліматологічним районуванням території України території, які можливо зазнають впливу планованої діяльності, розташовані у кліматичному районі Степової зони Південної Атлантично-континентальної кліматичної області. Відповідно до ДСТУ-Н Б В.1.1-27: 2010 район знаходиться в II кліматичному районі.

Клімат помірно континентальний, дуже теплий, посушливий. Середньорічна температура повітря становить + 9,2 °С. Тривалість без морозного періоду становить 160-205 днів, вегетаційного – 215-225 днів. Сума опадів за рік складає 340 мм.

Найбільша кількість опадів припадає на червень, найменша – на березень. Основна частина опадів (70 %) випадає в теплий період року переважно у вигляді злив, які викликають погіршення стану посівів,

створення ґрунтової кірки й утворення водної ерозії ґрунтів. Осінь характеризується значною хмарністю, частими туманами, опадами й сильними вітрами. Зима м'яка, супроводжується частими відлигами. Сніговий покрив є нестійким, середня висота його в період найбільшого накопичення (лютий) досягає 3-6 см. Кількість днів зі сніговим покривом – 40-60. Промерзання ґрунту починається в перших числах грудня і становить 38-43 см, максимальна глибина промерзання – 120-140 см, мінімальна – 10-20 см. Повне відтанення ґрунту спостерігається в середині березня. Вегетаційний період в середньому близько 210 діб.

Відносна вологість повітря за рік складає 60-70 %, а в теплу пору року зменшується до 40 %.

В холодний період року панівними вітрами є північно-східні, в теплий – північно-західні із середньорічною швидкістю 4,2-4,3 м/сек. В окремі роки, особливо ранньою весною, швидкість вітру набуває значної сили (понад 15 м/сек. і більше). Іноді, зазвичай за сухої поверхні ґрунту й швидкості вітру 10 м/с і більше, вітри переходять в пилові бурі, видуваючи ґрунт орних степів і пошкоджуючи сільськогосподарські культури. Дуже часто бувають короточасні чорні (пил чорноземів) бурі тривалістю до однієї години. Кількість днів з сильним вітром складає близько 10-20 днів/рік, а з пиловими бурями – 2 дні/рік.

В Україні в умовах нестабільної економіки та загостреної екологічної ситуації зміна клімату може мати серйозні наслідки, в тому числі на сільське (зміна врожайності сільськогосподарських культур) та лісове господарство (трансформація типів лісів, видового складу, продуктивності і стабільності).

Зміни клімату

Дослідження свідчать, що клімат України, протягом останніх десятиліть змінюється (температура та деякі інші метеорологічні параметри відрізняються від значень кліматичної норми) і згідно результатів моделювання – для території України в майбутньому продовжуватиметься зростання температури повітря та відбуватиметься зміна кількості опадів протягом року. Поєднання негативних наслідків урбанізації та кліматичної зміни, що спостерігається у великих містах, створюють пряму загрозу екологічній, економічній та соціальній стабільності як у світі в цілому, так і в окремих країнах. Посилення проявів зміни клімату та аналіз їх негативних наслідків у містах свідчать, що зміна клімату спричинює виникнення у містах особливих загроз, що не є властивими для інших типів людських поселень.

В Україні за даними Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України середня річна температура з початку ХХ століття зросла більш ніж на 2°C, в тому числі на 1,2 °C – за останні 30 років (Рис. 3.1).

За останні роки майже вдвічі зросла повторюваність днів з максимальними температурами влітку понад 35 і 40°C, що належить до екстремальних погодних явищ. На більшій частині України вже

спостерігається тенденція до посилення посух, збільшення кількості та тривалості спекотних періодів та посилення пожежної небезпеки, зросла повторюваність та інтенсивність гроз, сильних злив, граду, шквалів. Зміна клімату на території України підвищує ризики для стану здоров'я населення, екосистем, водних, лісових ресурсів, сталого функціонування енергетичної інфраструктури та агропромислового комплексу, що може завдати і вже завдає колосальних збитків.

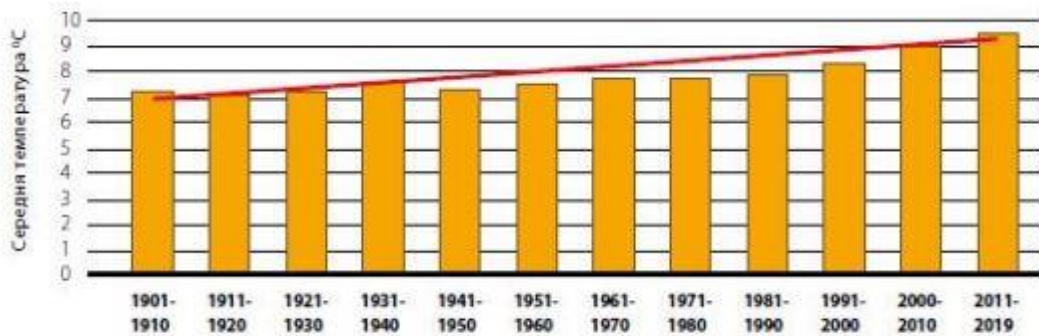

Рис. 1. Середня річна температура в Україні²

² Як змінюється клімат в Україні. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://menr.gov.ua/news/35246.html>

Геологічне середовище

За тектонічною будовою території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності розташовані в межах Причорноморської крейдо-палеогенової западини Східноєвропейської дорифейської платформи.

Східноєвропейська платформа (Руська платформа) – одна з найбільших, відносно стійких ділянок континентальної земної кори, що належить до числа давніх (дорифейських) платформ. Фундамент Східноєвропейської платформи складений метаморфічними і магматичними породами докембрію, розчленованими глибинними розломами на тектонічні блоки, занурені на різну глибину. Консолідація фундаменту припадає на пізній протерозой. Чохол платформи складений слабдеформованими осадовими, частково вулканічними породами від рифейського до антропогенового віку. Чохол Східноєвропейської платформи складений слабдеформованими осадовими, частково вулканічними породами від рифейського до антропогенового віку.

Причорноморська западина – тектонічна западина на півдні Східноєвропейської платформи і на півночі межує з Українським щитом по виходах кристалічних порід на денну поверхню або під четвертинні відклади. зазначених межах Причорноморська западина є платформовою структурою, кристалічний фундамент якої занурений на різну, загалом значну, глибину. Поверхня його похила з півночі на південь, від Українського щита в бік Чорного моря. Певний генетичний зв'язок з структурою западини мають рельєф, склад, розміщення і тектоніка осадової товщі, що виповнюють її.

Осади, що виповнюють западину, лежать на різнорідних та різновікових структурних елементах: докембрійських і епігерцинських блоках Східно-Європейської платформи, які розділяються смугою грабено-подібних депресій, де складчастий фундамент опущений до глибини 10000 м.

З порід корінної основи найбільший інтерес представляють відклади неогенового віку, оскільки древніші утворення (кімерійського-альпійського структурного поверху) залягають на глибинах більше 100 м і в інженерно-геологічному відношенні вивчені не достатньо.

За геоморфологічним районуванням України території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності розташовані в межах Причорноморської пластово-акумулятивної низовини на неогенових відкладах Причорноморської області пластово-акумулятивних і пластово-денудаційних низовин Східноєвропейської полігенної рівнини.

Неогенові відклади представлені теригенно-карбонатною формацією міоцену- раннього пліоцену. У літологічному відношенні – це глини, піски та пісковики з проверстками мергелів та вапняків. У верхній частині розрізу (меотичний та понтичний яруси) переважають карбонатні породи – вапняки та мергелі. Потужність відкладів формації становить 2000-2500 м, збільшуючись на південному сході. Поверхневі відклади представлені піщано-глинистими, вапняковистими утвореннями кімерій-куяльницького ярусів, серед яких переважають глини, а також залізисті піски та пісковики, що на півдні переходять в оолітові бурі залізняка (до 120 м потужністю на Керченському півострові). На територіях межиріч поширені червоно-бурі (скіфські) глини пізнього пліоцену – раннього плейстоцену потужністю від 5-10 до 60 м (в Альмійській долині).

За карстово-спелеологічним районуванням України території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності розташовані в межах Нижнєдніпровського карстового району Причорноморсько-Азовської карстової області Південного схилу Українського щита Дніпровсько-Донецької западини з прилеглими схилами Українського щита і Воронежської антеклізи Східно-Європейської карстової країни.

Структурно-геологічна основа морфогенетичних типів рельєфу – Понтічна пластова.

Згідно з районуванням території України за складністю інженерно-геологічних умов інженерно-геологічна складність освоєння проєктуємої території – підвищена. Територія не сейсмонебезпечна

Геохімічні ландшафти з різною здатністю до міграції і накопичення забруднюючих речовин характеризуються низькою здатністю до самоочищення.

Корисні копалини району представлені нерудними родовищами. Розвинена сировинна база будівельних матеріалів, представлена запасами каменю будівельного, каменю пиляного, цементної сировини, глиняно-

черепичної сировини, піску будівельного, вапняків. Розвідані промислові запаси підземних вод відсутні.

Мінерально-сировинна база будівельних матеріалів територій які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності згідно з даними Регіональної доповіді про стан навколишнього природного середовища у Миколаївській області за 2022 рік наведена в табл. 3.1.

Таблиця 3.1. Мінерально-сировинна база Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади Миколаївського району Миколаївської області

Найменування родовища	Розташування	Площа
Мішковське Діл. Мішковська Діл. Центральна Суглинок, глина	Миколаївський район, Пд околиця с. Мішково-Погорілове	38,8 га

Ґрунти

Згідно з агроґрунтовим районуванням України території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності в межах Правобережної провінції темно-каштанових остаточно-солонцюватих ґрунтів у комплексі із солонцями (ґрунти переважно на лесових породах) у Зоні південної сухого степу Південного-заходу Східноєвропейської рівнини.

На територіях які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності переважають південні чорноземами і темно-каштановими, слабко- і середньосолонцюватими чорноземами, звичайні чорноземи 30-50 см. Зустрічаються солонці, солонцювато-осолоділі ґрунти, піщані ґрунти, суглинки.

Серед зональних типів ґрунтів в громаді основному представлені чорноземи південні і чорноземи типові важко-суглинисті за механічним складом з вмістом гумусу.

Найбільш придатною, для будівництва, за всіма показниками, є територія, переважно, в наявних межах населеного пункту Мішково-Погорілове та прилеглі території. Природною основою фундаментів будівель, на глибині 1,2 – 2,5 м, є суглинки лесовидні, бурі глини. Нормативне навантаження на ці ґрунти становить 2 кг/см².

Ґрунтові води залягають на глибині більше за 3м. Під час паводку території населеного пункту та кладовища не затоплюються. Небезпечні геологічні процеси відсутні (окрім байраків).

Найменш придатні для будівництва – схили ріки Інгул, та круті байраки. Ці території, переважно, використовують для озеленення. Пологі схили деяких балок можливо використати для малоповерхового будівництва за попередньої інженерної підготовки.

Несприятливими факторами, що впливають на стан санітарно-гігієнічних умов в с. Мішково-Погорілове є близькість кладовищ. Одне з кладовищ знаходиться в центральній частині села (Мішковка), друге –

поблизу центру (Погорілівка), третє – на заході за межами села. Тому раніше частина села потрапляла санітарно-захисну зону кладовищ у 300 м. На цей час зазначені кладовища закриті за рішенням попередньої містобудівної документації (генеральний план). Після закриття кладовищ – санітарно-захисна зона підлягає зменшенню до 100 м.

Земельний фонд Миколаївської області характеризується наявністю досить високого біопродуктивного потенціалу, а в його структурі висока питома вага ґрунтів чорноземного типу, що створює сприятливі умови для продуктивного екологічно безпечного землеробства.

Станом на 2021 рік земельний фонд Миколаївської області складав 2458,50 тис. га, з них 1994,7 тис. га (або 81,1 %) займали сільськогосподарські угіддя, що свідчить про високий рівень сільськогосподарського освоєння земель. Екстенсивне використання землі призвело до дисбалансу в землеробстві. Розширення ріллі до розмірів, неприпустимих для розвинених країн світу, погіршило її якісний стан, екологічну рівновагу навколишнього середовища, збільшило енергоспоживання. Тому досить важливим є впровадження екологічно безпечного землекористування, що дозволить покращити стан ґрунтів.

За даними наведеними у Віснику аграрної науки Причорномор'я велика розораність земель, особливо у Миколаївському районі Миколаївської області, призводить до розвитку сильних ерозійних процесів. Ерозія ґрунтів є основним і найбільш небезпечним та дестабілізуючим фактором екологічної ситуації на ландшафтах, що призводить до забруднення та замулення струмків, річок, ставків, тощо. Щорічний змив ґрунту в цілому по Миколаївській області досягає 13,7 т на 1 га. Ерозія змиває здебільшого верхній – найбільш родючий шар ґрунту, зменшуючи вміст у ньому гумусу, що погіршує родючість ґрунтів.

Площа дефляційно небезпечних та вже дефльованих ґрунтів (вітрова ерозія) складає близько 90 % від загальної площі сільськогосподарських угідь. Якщо в середньому по області за рік вітрова ерозія виносить з одного гектара 12,9 т дрібнозему, то в колишньому Вітовському районі цей показник становить 24,2-28,6 т.

Основними землекористувачами сільськогосподарських угідь є сільськогосподарські підприємства (34,8 %) та громадяни, яким надані землі у власність і користування (51,7 %).

За даними Головного управління Держземагенства моніторингові дослідження ґрунтів і ландшафтів (вміст забруднюючих речовин, прояви ерозійних процесів, просторове забруднення земель об'єктами промислового і сільськогосподарського виробництва) на цей час не здійснюється у зв'язку з відсутністю коштів. Спеціальних робіт по геохімічній зйомці не виконувалось. Визначити фактичну площу малопродуктивних та деградованих земель в розрізі державної та приватної власності, непридатність їх для вирощування сільськогосподарських культур та необхідність їх заліснення або рекультивації в інший спосіб на цей час

можливо тільки при проведенні землевпорядних робіт з інвентаризації земель та їх ґрунтового обстеження.

Недотримання технологій і термінів проведення обробітку ґрунту, захисту рослин від бур'янів, шкідників та хвороб негативно впливає на відтворення родючості ґрунтів, загострює проблеми гумусового, агрофізичного та меліоративного стану і веде до зниження родючості ґрунтів та екологічної безпеки землекористування. Інтенсифікація сільськогосподарського виробництва, застосування засобів хімізації, меліорації та механізації призводить до погіршення агрономічних якостей ґрунту через знищення у ньому гумусу.

Істотним фактором техногенного забруднення ґрунтів є транспорт. Викиди вихлопних газів підвищують вміст свинцю у ґрунтах біля автотрас та в ґрунтах придорожньої смуги уздовж доріг з інтенсивним рухом.

Загальними показниками визначення екологічної стабільності регіону є коефіцієнт екологічної стабільності та коефіцієнт антропогенного навантаження, які складають 0,23 та 3,81 відповідно. Це означає, що територія Миколаївської області є екологічно нестабільною з підвищеним рівнем впливу діяльності людини на стан довкілля, зокрема земельних ресурсів.

Поводження з відходами

Території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності розташовані в Миколаївському районі Миколаївської області, де наявна проблема ліквідації стихійних звалищ твердих побутових відходів.

Також, через відсутність серйозного досвіду у сфері утилізації відходів, переробляється всього 5-10 % сміття, решта накопичується у вигляді захоронень на полігонах твердих побутових відходів. Відповідальність за належне поводження з твердими побутовими відходами згідно з вимогами Закону України «Про управління відходами» покладається на власників відходів, які одночасно є землекористувачами з визначеними місцями земельних ділянок, а також на органи місцевого самоврядування на територіях загального користування.

Невідповідність між технічними можливостями комунального господарства району і високими тарифами за послуги вивезення твердих побутових відходів, низькі доходи жителів при низькій екологічній культурі, відсутність комунальних підприємств в сільських населених пунктах району привело за останні роки до того, що засміченість населених пунктів та прилеглих до них територій (в тому числі лісосмуг та чагарників) набули ознаки екологічної біди й потребують вжиття заходів на рівні чинної Програми поводження з твердими побутовими відходами.

За моніторинговою інформацією райдержадміністрацій, міських (міст обласного значення) рад про стан виконання обласної Програми поводження з ТПВ у Миколаївській області для вивезення ТПВ та обслуговування сміттєзвалищ Миколаївського району задіяні ТОВ «Інтехно», ТОВ «Еко

Транс Миколаїв», ЖКП «Світанок», ПП «МИЛЬЧА», ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО МІШКОВО-ПОГОРІЛІВСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ із залученням базових сільськогосподарських підприємств та територіальних громад.

Частка охоплення населення послугами з вивезення ТПВ, з врахуванням загальної кількості домогосподарств, діючих договорів зі спеціалізованими підприємствами міської місцевості, а також здійснення цих функцій сільськими радами з залученням базових сільськогосподарських підприємств, в середньому по області становить 95 %. Частина домашніх господарств відмовляється платити за вивезення сміття або спалює його у пічках, або ж підкидає без оплати у контейнери. В результаті вивезення сміття стає затратним. Необхідна розробка іншої системи відбору сміття, яка обмежить випадки підкидання сміття. Проявляється також явище викидання сміття в лісах.

На території Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади наявне сміттєзвалище твердих побутових відходів ПП «Мильча» за адресою: Миколаївська область, с. Мішково-Погорілове, вул. Горького, 17. Обсяг видалених відходів становить 119774,5 т, проєкт – 1 млн. т. Площа 21,9 га, поверхнєве, змішаного типу. Приймаються відходи будівельних робіт, знесення та ремонту будівель і споруд, залишки обрізання дерев та догляду за посадками.

На відстані близько 0,6-0,8 від с. Мішково-Погорілове розташований майданчик для складування опалого листя Департаменту житлово-комунального господарства Миколаївської міської ради(сучки, гілки, верхів'я дерев (опале листя). 2858 т - обсяг видалених відходів; проєктний обсяг видалення – 900 тис. т; площа зайнята МВВ – 5000 м.

За 2,2 км в південно-західному напрямку від г. Галицинове розташований полігон ТПВ ТОВ «Миколаївська водна компанія». Видалено – 53819,71 т; 11233356,0 т – проєктний обсяг видалення відходів, 4,7260 га – проєктна площа полігону.

У селі Мішково-Погорілове за адресою вулиця Набережна, 2 багато років функціонує незаконне сміттєзвалище для захоронення твердих побутових відходів. На територіях, які ймовірно зазнають впливу, відсутні паспортизовані полігони захоронення твердих побутових відходів.

Основними проблемами органів місцевого самоврядування є доволі низький рівень робіт щодо впорядкування питань землекористування по ділянках, на яких розташовані місця видалення твердих побутових відходів, паспортизація зазначених місць, низький рівень укомплектування сміттєзвалищ спеціальною технікою, системами водопостачання, освітлення і огорожею. Негативно впливає на стан контролю санітарного стану територій з боку органів місцевого самоврядування, відсутність створених у відповідності до наказу Мінбуду України від 05.11.2007 № 177, місцевих інспекцій з благоустрою населених пунктів.

Зареєстровані місця зберігання заборонених і непридатних до використання пестицидів та їх знешкодження на території району відсутні.

У зв'язку з відсутністю статистичних даних за 2021-2022 роки, інформація наведена за 2020 рік згідно з даними Головного управління статистики у Миколаївській області.

Таблиця 3.2. Утворення відходів по містах обласного значення та районах у 2020 році, т (інформація по містах обласного значення та районах наведена відповідно до адміністративно-територіального устрою, який діяв до набрання чинності постановою Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів»)

Адміністративно-територіальна одиниця	Відходи I-IV класів небезпеки	У т.ч. I-III класів небезпеки
Миколаївська область	2502059,5	33568,3
місто Миколаїв	188565,2	3874,9
Миколаївський район	3466,3	4,9

Таблиця 3.3. Накопичення відходів протягом експлуатації у місцях видалення відходів за класами небезпеки на кінець 2020 року, т (інформація по містах обласного значення та районах наведена відповідно до адміністративно-територіального устрою, який діяв до набрання чинності постановою Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів»)

Адміністративно-територіальна одиниця	2000	2005	2010	2015	2018	2019		2020	
						I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небезпеки	I-IV класів небезпеки	у тому числі I-III класів небезпеки
Миколаївська область	1933,8	679,8	41147,8	49087,5	54666,1	56468,6	152,4	58530,0	149,2
місто Миколаїв	69,8	130,4	39530,3	9631,5	10122,3	10300,3	0,0	10483,8	0,0
Миколаївський район	0,0	15,7	2,3	2,5	-	-	-	-	-

Водне середовище, водокористування та водовідведення

За сучасним гідрографічним районуванням території України території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності розташовані у районі басейну річки Південний Буг Нижньобузько-Дніпровській області недостатньої водності.

Відповідно гідрологічному районуванню території України території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності належать до Причорноморської області надзвичайно низької водності Зони недостатньої водності Рівнинної частини України.

Землі водного фонду громади складають береги та акваторія річки Інгул, яка проходить через всю громаду. Води річки течуть з північного сходу

(Воскресенська селищна рада, с. Пересадівка) та впадають у Південний Буг на південному заході (Миколаївська міська рада, м. Миколаїв). Землі водного фонду сільської ради складають 892 га.

Інгул є лівою і найбільшою притокою Південного Бугу (басейн Чорного моря) з прибережно-захисною смугою у 50 м. Довжина річки — 354 км, площа басейну — 9890 км². Судноплавна на 55 км від гирла до села Пересадівка. У верхів'ях річка має вузьке, звивисте русло; на ділянці між селами Костичі і Виноградівка — плавні; в середній течії русло розширюється до 30 м, в нижній — до 80 м і більше. Глибина річки переважно 0,7 — 1,2 м, максимальна до 1,5 м (у межень). Швидкість течії — до 0,5 м/с (1,8 км/год). Долина річки майже на всьому протязі трапецієподібна, завширшки до 4 км, завглибшки до 60 м. Похил річки 0,41 м/км. Живлення переважно снігове і дощове. Середні витрати води біля села Новогорожене (118 км від гирла) 8,84 м³/с. Замерзає у першій половині грудня, льодостав нестійкий; скресає наприкінці лютого — в першій половині березня.

Середній показник забезпечення річним стоком на 1 мешканця України у маловодний рік дорівнює 0,67 тис. м³/рік. Вода Інгулу використовується для водопостачання і зрошення — у басейні річки споруджена зрошувальна система на площі 33 тис. га. Верхні ділянки Інгулу та його притоки зарегульовано — тут побудовані ставкові господарства; в ставках розводять рибу. Контроль за станом поверхневих вод і управління водними ресурсами басейну річки Інгул на території Миколаївської області здійснює Миколаївське регіональне управління водних ресурсів Басейнового управління водних ресурсів річки Південний Буг.

Питне та технічне водозабезпечення району відбувається за рахунок річки, артезіанських бурових свердловин та ґрунтових вод, використання водонапірних башт. Використання підземних вод, переважно, носить точковий характер та обмежується невеликими водозаборами в населених пунктах. Якість питної води у населених пунктах району за природними геологічними умовами не відповідає нормативним показникам і потребує вжиття заходів з доочищення завдяки впровадженню колективних (групових) установок очищення води з доведенням до нормативних показників як у місцях масового перебування громадян, так і в бюджетних закладах освіти, охорони здоров'я, соціального захисту.

Якість питної води у населених пунктах району за природними геологічними умовами не відповідає нормативним показникам і потребує вжиття заходів з доочищення завдяки впровадженню колективних (групових) установок очищення води з доведенням до нормативних показників як у місцях масового перебування громадян, так і в бюджетних закладах освіти, охорони здоров'я, соціального захисту.

У гідрогеологічному відношенні територія Миколаївського району відноситься до Причорноморського артезіанського басейну. За умовами формування ґрунтових вод гідрогеологічні басейни поділені на дрібніші

таксономічні одиниці – гідрогеологічні райони та підрайони. За структурним гідрогеологічним районуванням України проєктована територія належить до Інгульського району області Причорноморського артезіанського басейну.

Основними водоносними горизонтами (комплексами), які розповсюджені на території Миколаївської області і придатні для водопостачання населення, є плейстоценовий алювіальний, верхньо-, середньосарматський, палеогеновий, крейдовий та архейпротерозойський.

Підземні води знаходяться у відкладах антропогену, неогену, палеогену і крейди має складну гідрогеологічну структуру. Часто спостерігається формування солоних вод і розсолів (мінералізація понад 10—30 г/л). Води хлоридного складу з високим вмістом бромю і йоду. Для господарсько-питного водопостачання найбільше використовують неогеновий горизонт.

Процес формування підземних вод складний, що обумовлено природно-кліматологічними, геоморфологічними, геолого-літологічними факторами, потужністю та хімічним складом порід зони водообміну, водопроникністю, ємкісними здібностями поділяючих водотривких шарів, віддаленістю області живлення і розвантаження, впливом техногенезу тощо. Крім того, підземні води одержують поповнення при транзиті за рахунок природних і штучних водотоків, водоїм тощо.

Оскільки області живлення міжпластових підземних вод в межах Причорноморського артезіанського басейну знаходяться далеко від областей утворення надмірного напору, їх природний режим, на відміну від ґрунтових вод, більш стабільний. Тут майже зовсім не проявляються дії поверхневих факторів і процесів, які значною мірою формують режим перших від поверхні водоносних горизонтів. Разом з тим з року в рік відмічається тенденція до збільшення мінералізації підземних вод основних експлуатаційних водоносних горизонтів неогенових відкладів.

В межах Причорноморського артезіанського басейну моніторинг підземних вод здійснюється по водоносних комплексах плейстоценових, неогенових, палеогенових, та архей протерозойських відкладів.

Гідрогеологічне середовище знаходиться під багатофакторним впливом агропромислової діяльності. Основними видами техногенних навантажень є застосування мінеральних та органічних добрив, хімічних засобів захисту рослин, складування рідких і твердих відходів, скидання стічних вод тощо.

Центральна частина села Мішково-Погорілове забезпечена централізованим водопостачанням (водопровід від 8-х артезіанських свердловин, з дебітом 12м³/год.). Також, деякі будівлі, розташовані в центральній частині села Мішково-Погорілове, а саме – загальноосвітня школа, адміністративні будівлі громадського центру, група багатоповерхових (2 та 3 поверхових) будинків, та інші – забезпечені системою централізованої каналізації. Віддалені частини села Мішково-Погорілове не мають централізованого водопостачання. Населення користується водою з шахтних колодязів та привозною водою (зберігають, переважно в підземних басейнах).

Для маловодної Миколаївської області є актуальною проблема забруднення водних ресурсів через скид стічних вод, яку значно ускладнює відсутність якісної очистки господарсько-побутових і виробничих стоків. Впорядкування власності і балансової приналежності об'єктів водопровідно-каналізаційного господарства здійснено в попередні роки, внаслідок чого безхазяйні джерела водопостачання, свердловини, очисні споруди водопостачання та водовідведення на території області не обліковуються. Розвиток систем виробництва, очищення, транспортування води за показниками потужності випереджає розвиток систем водовідведення та очищення стоків.

Житлові будівлі садибного типу та громадські малоповерхові будівлі в умовах відсутності централізованої каналізації, використовують системи місцевої каналізації, чому сприяють доволі великі розміри земельних ділянок та, порівняно, невелика щільність забудови населених пунктів громади.

Таблиця 3.4. Потужність очисних споруд за містами та районами за даними Держводагентства, млн. м³ (інформація по містах обласного значення та районах наведена відповідно до адміністративно-територіального устрою, який діяв до набрання чинності постановою Верховної Ради України від 17 липня 2020 року № 807-ІХ «Про утворення та ліквідацію районів»)

Адміністративно-територіальна одиниця	2000	2005	2010	2015	2018	2019	2020
Миколаївська область	120,7	120,2	117,1	67,4	53,1	56,3	65,8
місто Миколаїв	74,9	74,7	74,8	31,3	26,3	26,3	26,3
Миколаївський район	1,5	2,2	2,3	0,2	0,2	0,2	0,2

Атмосферне повітря

Внаслідок господарської діяльності на територіях що ймовірно зазнають впливу планованої діяльності в атмосферне повітря потрапляє значна кількість шкідливих забруднюючих речовин, зокрема при спалюванні різних видів палива (для опалення, виробництва електроенергії, під час експлуатації транспортних засобів). Також, джерелами викидів шкідливих забруднюючих речовин на території населеного пункту виступають сільськогосподарські та фермерські підприємства, станції технічного обслуговування автомобілів, автозаправні станції тощо.

Село Мішково-Погорілове включає три відокремлені житлові райони (економіко-планувальні зони) з історичними назвами: Мішковка, Погорілівка та Харчатівка, які обмежуються чіткими планувальними межами – на півночі, північних заході та сході водні рубежі річки Інгул, на півдні та сході землі сільськогосподарського використання та магістральні дороги. Основною структурно-планувальною одиницею населеного пункту є житлові квартали з

одно-, дво- та триповерховою забудовою переважно садибного типу (домогосподарства). У південно-східній частині села, а саме житловому районі Погорілівка сформувався громадський центр, куди входять будівлі сільської ради, адміністративна будівля ЖКП «Мішково-Погорілове», магазини, пошта, аптека, школа, дитячий садок, кафе та центральний сквер з дитячим ігровим майданчиком. Виробничі приміщення, склади, майстерня розташовані у центральній частині села. Зі сходу до населеного пункту примикає господарський двір товарного сільськогосподарського виробництва та підприємство з переробки сільськогосподарської продукції. На півдні Харчатівки, біля яру, розташовані промислове підприємство «Керамік» та особисті селянські господарства.

Біля с. Мішково-Погорілове розташований промисловий комплекс ПАТ «Сандора» площею 60 тис. м², виробничі потужності якого становлять 3,75 млн одиниць продукції на добу. Поміж с. Мішково-Погорілове і м. Миколаїв розташований Центральний міський цвинтар, який називають «Мішковським».

Основними забруднювачами атмосферного повітря на територіях що ймовірно зазнають впливу планованої діяльності, що здійснюють викиди шкідливих забруднюючих речовин у атмосферне повітря являються автозаправні станції, котельні, ТОВ «Сандора», ТОВ «Вавілонія», ТОВ «Владам», цех ТОВ «Текстиль-2000», цехи з виробництва тротуарної плитки, ТОВ «К-Систем», ТОВ «Ніка + 7», ТОВ «Оksamит», ТОВ «Інгульська лоза», ТОВ «Томіг-Центр», фермери-одноосібники та інші суб'єкти господарювання.

У 2021 році у розрахунку на 1 км² території регіону припадало 0,496 т викинутих в атмосферу забруднюючих речовин від стаціонарних джерел, а усереднені показники по країні становили 3,88 т.

Найбільш розповсюдженими забруднювачами атмосферного повітря являються речовини у вигляді суспендованих твердих частинок, неметанові леткі органічні сполуки (НМЛОС), діоксид азоту, діоксид сірки, оксид вуглецю, метали та їх сполуки, а також парникові гази (двоокис вуглецю, метан).

Мішково-Погорілівська сільська рада вдало розташована щодо великих міжнародних, національних та обласних автошляхів. Через с. Капустине проходить траса Н-14 (автошлях національного значення Миколаїв – Кропивницький), вздовж сіл Мішково-Погорілове та Зайчівське проходить траса М-14 (автошлях міжнародного значення Одеса – Мелітополь – Новоазовськ), біля с. Мішково-Погорілове проходить траса Н-11 (автошлях національного значення Миколаїв – Кривий Ріг – Дніпро).

Селом Мішково-Погорілове пролягає європейський автошлях Е58 та траса національного значення Н11. Відстань до Миколаєва – 2 км, до залізничної станції Мішкове – 3 км.

Викиди автотранспорту становлять 93 % від загального обсягу викидів всіх пересувних джерел. Внаслідок роботи двигунів автотранспорту понад

2,3 % пилю, 93,12 % оксиду вуглецю, 13,6 % діоксиду сірки та 49,2 % оксидів азоту від загальної кількості цих речовин викидаються в атмосферне повітря. Оскільки пункти метеорологічних досліджень в межах зони впливу планованої діяльності відсутні, надаються наявні показники по району.

Таблиця 3.5. Обсяги викидів забруднюючих речовин і парникових газів (крім діоксиду вуглецю) в атмосферне повітря по районах, т (за даними Статистичний бюлетень «Викиди забруднюючих речовин і парникових газів у атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів у 2021 році» Головного управління статистики у Миколаївській області)

Адміністративно-територіальна одиниця	Обсяги викидів			Обсяги викидів у розрахунку на 1 особу, кг
	т	у % до 2020	у % до підсумку	
Миколаївська область	12186,288	108,8	100,0	11,077
Миколаївський район	8990,258	115,1	73,8	14,021

Таблиця 3.6. Обсяги викидів діоксиду вуглецю в атмосферне повітря по районах, т (за даними Статистичний бюлетень «Викиди забруднюючих речовин і парникових газів у атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів у 2021 році» Головного управління статистики у Миколаївській області)

Адміністративно-територіальна одиниця	Обсяги викидів			Обсяги викидів у розрахунку на 1 особу, кг
	т	у % до 2020	у % до підсумку	
Миколаївська область	2129663,472	101,7	100,0	1935,869
Миколаївський район	2022099,386	102,6	94,9	3153,632

Стан радіаційного забруднення атмосферного повітря

Спостереження за радіаційним фоном в Миколаївській області проводиться обласним центром з гідрометеорології в 5 пунктах спостереження: АМСЦ Миколаїв, м. Первомайськ, м. Вознесенськ, м. Баштанка та м. Очаків.

На території Миколаївської області понад 20 років працює Південноукраїнська атомна електростанція. Керівництвом ВП «Південноукраїнська АЕС» багато уваги приділяється впровадженню сучасних технологій, що гарантують високий рівень безпеки для персоналу, населення та навколишнього природного середовища. Атомна станція використовує ядерне паливо – яке є потенційним джерелом забруднення довкілля радіоактивними речовинами такими як тритій, цезій, стронцій, кобальт, хром, цинк. За результатами нагляду середні значення гама-фону за 2021 рік відповідають середнім фоновим значенням, виміряним до пуску ПУ АЕС.

Радіаційний фон протягом 2021-2022 років о області не перевищував природного рівня (рівень природного фону < 25 мкР/год).

За результатами проведених досліджень навколишнього середовища у 2021 році перевищень вимог державних гігієнічних нормативів (ДГН 6.6.1-6.5.001-98 «Норми радіаційної безпеки»), (ГН 6.6.1.1-130-2006 «Допустимі рівні вмісту радіонуклідів ^{137}Cs та ^{90}Sr у продуктах харчування та питній воді») не зареєстровано.

Показники вимірюються різними пристроями, від онлайн станцій моніторингу до щоденних ручних замірів відповідними державними установами на стаціонарних постах спостереження.

Так, за інформацією <https://www.saveecobot.com/radiation-maps#9/47.1729/32.3355/gamma> радіаційний фон в межах Миколаївського району на 10.09.2023 року становив 89 нЗв/год та не перевищував норму.

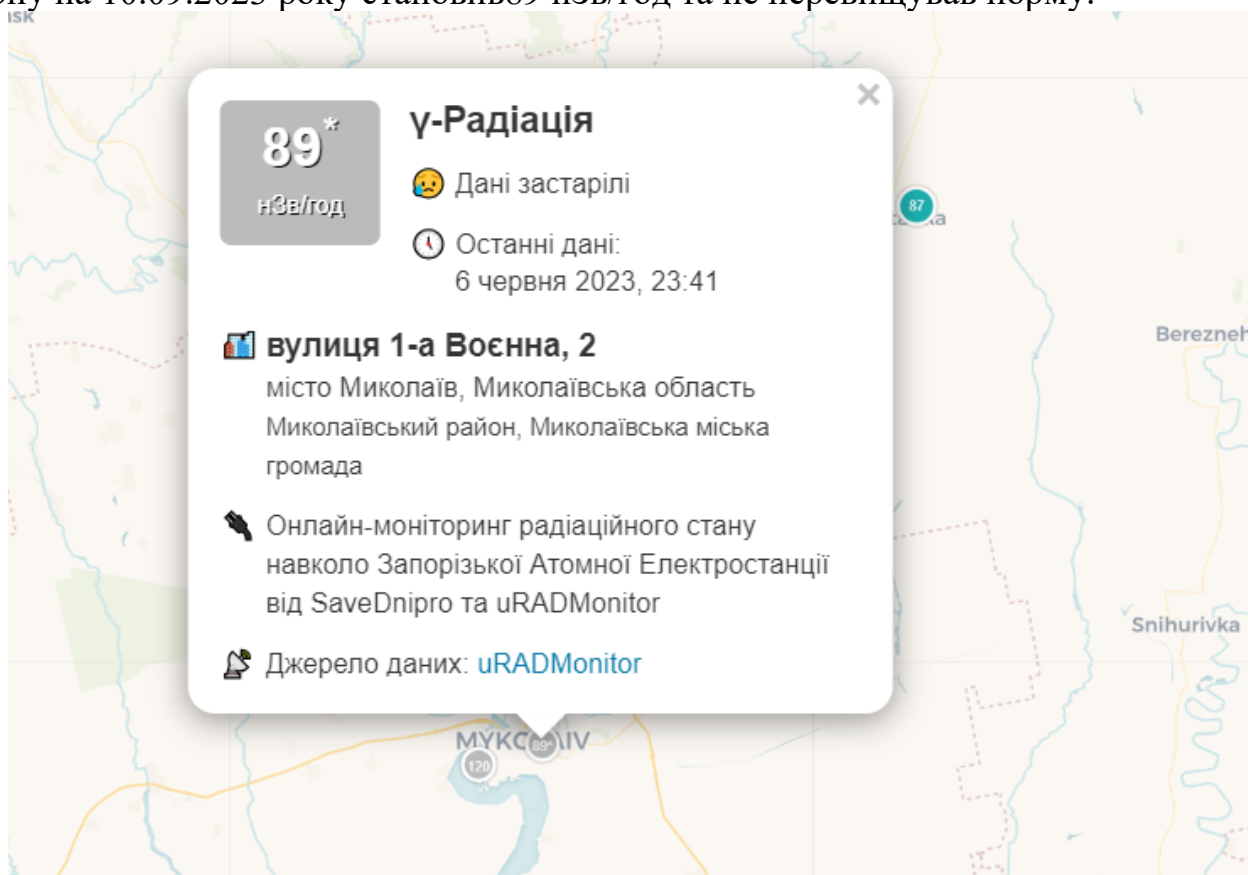

Рис. 3.2 Радіаційний стан по Миколаївському району Миколаївської області

Зміни клімату

Причина поточної кліматичної кризи – викиди парникових газів, які сприяють швидшому нагріванню планети. Близько три чверті викидів парникових газів у світі продукують міста. Причинами зміни клімату є людська діяльність – збільшення спалювання вугілля, нафти, газу, промислові процеси і зменшення площ лісів.

За останні 100 років середня температура повітря в Україні піднялася на 1,2 градуса. Це трохи більше ніж в середньому у світі, там підвищення становить 1,1 градуса. За найбільш імовірного сценарію, у найближчі 50–100

років клімат в Україні ставатиме все більш сухим, прогнозують експерти. Зими загалом також стануть дещо теплішими, але через атмосферне розбалансування в Україну періодично надходитимуть аномальні похолодання з Арктики з сильним снігом і морозами. Натомість практично зникнуть зими зі стабільним довготривалим сніговим покривом.

Сьогодні наслідки зміни клімату вже відчуються і вони посилюватимуться у майбутньому. Зумовлені зміною клімату небезпечні погодні явища, наприклад, паводки, повені, сильні вітри, зливові дощі, град, посухи, затоплення прибережних територій.

Водні ресурси України зазнають безпосереднього впливу внаслідок зміни клімату. Так, зменшення опадів вказують на те, що літні потоки річок можуть зменшитись вполовину внаслідок цього значно зросте потреба у воді, а також почастишають сильні посухи та екстремальні повені. Погіршиться якість поверхневих вод, що потребуватиме як додаткових заходів з очищення води, так і можливого транспортування води в регіон. У випадку недостатності поверхневих вод потрібно буде залучення підземних вод глибоких горизонтів.

Очікувано погіршиться якість води у р. Південний Буг. Зважаючи на те, що його води вже зараз є забрудненими, в майбутньому очікується використання глибоких підземних вод у якості питної води.

Нові види становлять загрозу для традиційної екосистеми, як амброзія та борщівник, які особливо активно поширюються завдяки потеплінню та агресивно витісняють інші види рослин.

Екстремально високі, як і значно низькі температури повітря створюють ризики для здоров'я людей, особливо літніх, та тих, що працюють на відкритому повітрі, переселенців, безхатченків. Завдяки ефекту локального перегріву в зоні ризику також перебувають мешканці міст. Для подолання цих ризиків необхідні як збільшення використання енергоносіїв для охолодження, так і інші спеціальні заходи (фарбування дахів, стоянок у світлі кольори, збільшення зелених насаджень, покриття будівель ізоляційними матеріалами тощо). Хвороби які можуть виникнути або різко поширитися на тлі змін клімату: сказ, грип птахів, гарячка західного Нілу, хвороба Лайма. Можливі спалахи бактеріальних захворювань, таких як холера та сальмонельоз.

З метою обліку парникових газів з 2003 року в області року підприємствами проведені та відкориговані інвентаризації викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел з урахуванням викидів парникових газів від обладнання на паливі. Динаміку фактичних викидів парникових газів від підприємств, що звітували за формою 2-ТП (повітря), наведено в таблиці 3.7.

Таблиця 3.7. Фактичні обсяги викидів парникових газів

Парникові гази CO ₂	2015 рік	2016 рік	2017 рік	2018 рік	2019 рік	2020 рік	2021 рік
Всього, тис. т:	2499,9	*	*	*	*	*	*
у т. ч. від стаціонарних джерел	1816,4	2066,6	2118,3	2028,0	2149,8	2093,2	2129,7

Найтривожніше в так званому глобальному потеплінні те, що Україна сама мало може вплинути на ситуацію зі змінами клімату. Щоб пригальмувати зміни, об'єднати зусилля мають всі країни. Всі країни до середини століття мають повністю відмовитися від викопного палива, перейти до відновлюваної енергетики, досягти кліматичної нейтральності.

Таблиця 3.8. Обсяги викидів метану в атмосферне повітря по районах, т (за даними Статистичний бюлетень «Викиди забруднюючих речовин і парникових газів у атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів у 2021 році» Головного управління статистики у Миколаївській області)

Адміністративно-територіальна одиниця	Обсяги викидів			Обсяги викидів у розрахунку на 1 особу, кг
	т	у % до 2020	у % до підсумку	
Миколаївська область	2562,510	89,7	100,0	2,329
Миколаївський район	1156,281	75,2	45,1	1,803

Стан біорізноманіття

За сучасним фітосозологічним районуванням України території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності належать до Правобережно-степового краю аутфітосозологічних районів.

За сучасним геоботанічним районуванням України території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності розташовані у Бузько-Інгульському окрузі злакових степів, подових луків і рослинності вапнякових відшарувань Чорноморсько-Азовської степової підпровінції Понтичної степової провінції Степової області.

Природа Мішково-Погорілівської територіальної громади характерна Степовій зоні. Понад 60 видів місцевої флори ендемічні для Причорномор'я, 30 видів рослин занесені до Червоної книги України.

Природні та кліматичні умови сприятливі для інтенсивного високоефективного розвитку сільського господарства, тому більшу частину території району становлять агроландшафти, основу яких становлять сільськогосподарські угіддя та лісові насадження, зокрема лісосмуги та інші захисні насадження. Основу флори усіх без виключення флорокомплексів складають синантропні види рослин. Домінуючим флорокомплексом є сільськогосподарські угіддя. На оброблюваних полях в основну

вироснуть озима пшениця та соняшник, переважають однорічні заносні бур'яни та деякі евапофіти.

Природна степова рослинність збереглася лише по схилах ярів та балок. На схилах річкових долин і балок є природні байрачні ліси, в яких переважають дуб, клени татарський і польовий, в'яз, липа, груша, яблуня, в чагарниковому ярусі - бересклет, крушина, терен, глід, шипшина. Є заплавні ліси із тополі білої, верби. Переважає різнотравно-типчатово-ковилова рослинність та включає різнотравно-кострицево-ковилові угруповання. У складі різнотрав'я переважають лучно- степові види (пирій повзучий, тонконіг вузьколистий, костриця валіська, костриця лучна, покісниця розставлена, ситник Жерара, скорзонера дрібноквіткова та багато інших). Цілинні степи містять варіації підзональних рослинних угруповань - типові степи, петрофільні угруповання на оголеннях скельних породах. Справжні степи представлені різнотравно-типчатово-ковиловими, типчатово-ковиловими та їх кам'янистими різновидами. Тут зустрічаються: типчак, ковила, калофака волзька. Із степового різнотрав'я на цих ділянках звичайними є шавлія поникла, залізняк бульбистий, чебрець двовидний, льон Черняєва, чистець прямий тощо. В заплавах річок та заболочених місцевостях переважає вологолюбиве різнотрав'я.

Площа полезахисних лісових смуг, гаїв, лісів, що обліковуються на балансі сільських рад по Миколаївському району становить 1608,3991 га. На території громади знаходяться близько 320 га лісових насаджень.

В селі Мішково-Погорілове розташований однойменний лісовий заказник площею понад 176 га. Переважні породи дерев-сосна кримська та сосна звичайна.

Переважними породами дерев у населених пунктах є акація біла, клен ясенелистий, шовковиця, тополя біла, клен гостролистий, горіх волоський, ясен зелений та звичайний, платан західний, дуб черешчатий, каштан кінський, липа дрібнолиста, а також сосна та ялинка.

У штучних лісових насадженнях (полезахисні смуги тощо) ростуть сосна звичайна та кримська, біла акація (робінія псевдоакація), софора японська, шовковиця біла, горіх грецький, берест, ясен, гледичія, тополя, береза, осика, верба, абрикос, подекуди ялина європейська. Переважають середньовікові насадження та молодняки, меншу частку займають пристигаючі, стиглі та перестиглі.

Відповідно даних інвентаризації полезахисних лісосмуг по області переважна частина лісосмуг значно проріджена самовільною вирубкою, окремі лісові насадження знаходяться у занедбаному та незадовільному стані, мають місце випадки 80-90 % висихання, місцями основні дерева практично відсутні, на окремих ділянках взагалі відсутні зелені насадження. Більшість рослин набули кущоподібну життєву форму у результаті спилювання стовбурів. Ще гірша ситуація з деревними рослинами, які не здатні утворювати прикореневі паростки або погано утворюють їх – такі зрізані дерева здебільшого випадають повністю.

Трав'янистий покрив лісосмуг диференціюється на три групи оселищ: оселища лісосмуг з деревостаном, відкриті оселища лісосмуг та придорожні оселища (більшість лісосмуг супроводжують ґрунтові дороги). Рослинний покрив трав'янистого ярусу оселищ лісосмуг з деревостаном з високою зімкнутістю крон утворюють тіньовитривалі рослини (*Anisantha sterilis*, *Galium aparine*, *Anthriscus cerefolius*, *Ballota nigra* тощо). На ділянках з розрідженим деревним ярусом флорокомплекс сформований сумішшю згаданих тіньовитривалих рослин та рослин відкритих оселищ (утрупування класу *Agropyro intermedio-repentis*). Відкриті оселища лісосмуг утворюють початкові відкриті ділянки (смуги між лісосмугами та полями чи дорогами тощо), деградовані лісосмути та розріджені деревні зарості. У складі флорокомплексу переважають рудеральні багаторічні бур'яни (*Cirsium arvense*, *Convolvulus arvensis*, *Elytrigia repens*, *Galium humifusum*, *Lactuca serriola*, *Lepidium draba*, *Onopordon acanthium* тощо). На ділянках з порушеним рослинним покривом формують суцільні зарості однорічні бур'янові рослини (*Ambrosia artemisiifolia*, *Anisantha tectorum*, *Bromus squarrosus*, *Chenopodium album*, *Consolida paniculata*, *Conyza canadensis* тощо).

За сучасним зоогеографічним районуванням території України території які можливо зазнають впливу від провадження планованої діяльності розташовані на Дністровсько-Бузькій підділянці Азово-Чорноморської ділянки (річкових долин і морських узбереж) Понтійського округу Палеоарктичної області. Фауна нараховує більше ніж 1900 видів. З них 110 занесені до Червоної книги України, а 26 – до Європейського червоного списку.

Герпетофауна представлена 10 видами земноводних і 9 видами плазунів, орнітофауна налічує близько 200 видів птахів. З них на території гніздиться близько 100 видів, а решта зустрічається під час міграцій, перельотів та на зимівлі.

У середній течії річка Інгул пересихає, внаслідок чого утворюються заболочені ділянки, де живуть найневибагливіші риби — лин, карась, в'юн. У нижній течії Інгулу мешкають майже ті ж самі риби, що і в нижній течії Південного Бугу — судак, щука, тарань, лящ, карась, лин, товстолоб, головень, короп, а також піскар, вівсянка, окунь, верховодка та інші.

В період гніздування на територіях лісових масивів зафіксовано осоїда, орла-карлика, підорлика малого, балобана, канюків степового і звичайного, шуліку чорного, яструба великого. Характерними видами мисливської фауни є: козуля, дикий кабан, заєць-русак, лисиця, єнотовидний собака, куниця кам'яна, сіра куріпка, фазан, крижень, перепел, баранець звичайний, горлиця звичайна, крижень, лиска. Серед ссавців переважають дрібні гризуни, у тому числі байбаки. З хижих ссавців зустрічаються лисиця, ласка, тхір степовий.

Стан природно-заповідного фонду

На території Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади Миколаївського району розташовані наступні об'єкти природно-заповідного фонду:

- Півострів Піщаний – Ландшафтний заказник місцевого значення площею 260 га створений рішенням Миколаївської облради від 11.12.1990 № 281, від 07.07.1992 № 24 на правому березі р. Інгул на південь від с. Каравелове. Знаходиться у нижній частині долини р. Інгул на внутрішньому березі меандри. На заході межує з дачним масивом, з інших сторін – з р. Інгул. Займає ділянку заплави та першої надзаплавної тераси. Це - єдиний об'єкт ПЗФ у долині Інгулу, де є два рівні заплави з усіма характерними для них ознаками. Природний рослинний покрив добре зберігся у північній частині півострова на схилах. Тут найпівденніше в області місцезростання рябчика руського (ЧКУ). Серед видів природної флори відзначені деревій щетинистий, жабник польовий, цмин пісковий, козельці великі, буркун лікарський, подорожники ланцетолистий і шорсткий, горошок мишачий. У прибережних заростях гніздяться водоплавні птахи;

- Мішково-Погорілове – лісовий заказник місцевого значення площею 180 га створений рішенням виконкому Миколаївської облради від 28.12.1982 № 675. Лісовий заказник заходиться у межах нижньої частини долини р. Інгул на внутрішньому березі меандри. Це соснове насадження на Нижньобузькій піщаній арені на ділянках площадок, схилів першої та другої надзаплавних терас з потужним шаром піщаних відкладів, вкритих дерновими розвиненими піщаними ґрунтами. На галявинах збереглися залишки природного піщаного степу. Під пологом сосни та на галявинах відзначені такі види природної флори, як хондрила ситниковидна, цмин пісковий, кульбаба пізня, дивина борошніста, полин Маршаллів, юринія харківська, козельці дніпровські, воловик Гмеліна. Окрім типових видів піщаного степу, тут ростуть ендемічні види: вузьколокальний ендемік - волошка перлиста, яка підлягає охороні згідно з Червоною книгою України, Європейським червоним списком, переліку IUCN; жовтозілля дніпровське – вид Європейського червоного списку. Серед тварин є види, внесені до Бернської конвенції, а саме: ящірка прудка, ящірка піщана, жовтобрюх (Червона книга України);

- Старий парк – парк-пам'ятка садово-паркового мистецтва площею 0,8551 га оголошена рішенням виконкому Миколаївської облради від 21.07.1972 № 391, від 23.10.1984 № 448 розташований на лівому березі р. Інгул у межах с. Мішково-Погорілове. Існуючі насадження та територія пам'ятки потребують реконструкції. Певну цінність має дендрологічна колекція, представлена окремими віковими деревами та групами з дуба звичайного, туї західної, стифнолобіума японського, сосни Палласової, ялівця віргінського, в'яза граболистого.

Загальна площа територій природно-заповідного фонду у Миколаївському районі становить 1604,6 га, або 1,1 % від площі району, що майже в 3 рази менше, ніж середній показник по області.

За станом на 01.01.2023 регіональна схема формування екологічної мережі Миколаївської області не затверджена. Місцева схема екомережі Миколаївського району не розроблялася.

Згідно з чинним законодавством, екомережа складається із структурних елементів, до яких відносяться ключові, сполучні, буферні та відновлювані території. В межах Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади наявні ключові елементи екологічної мережі місцевого значення – Мішково-Погорілівська та Півострів Піщаний, а також Інгульський коридор (сполучні території вздовж долини р. Інгул в межах Миколаївської області), що поєднує степову зону з півночі на південь, поєднуючи цілу низку ключових територій: Інгульську, Привільненську, Новобірзулівську, «Христофорівські плавні», Мішково-Погорілівську, «Півострів Піщаний», Михайло-Ларинську та інші.

Населення та стан його здоров'я

Планована діяльність здійснюватиметься на території Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади Миколаївського району Миколаївської області за межами населених пунктів. Громада розташована в південній частині Миколаївської області, її територія є нерозривною, межі визначаються по зовнішніх межах юрисдикції рад територіальних громад що об'єдналися: Мішково-Погорілове, Святомиколаївка, Капустине, Каравелове, Зайчівське, Добра Надія, Ясна Поляна. Площа громади становить 172,09 км².

За чисельністю населення громада належить до категорії середніх громад – 8324 осіб, відповідно. Розподіл кількості населення по населених пунктах громади наведений у таблиці 3.9, з якої видно, що громада має від'ємне сальдо приросту населення – як від природних умов, так і від міграції.

Таблиця 3.9. Розподіл кількості населення по населених пунктах громади

№ п/п	Назва населеного пункту	Кількість населення, осіб
1	Зайчівське	507
2	Капустине	583
3	Каравелове	923
4	Добра Надія	44
5	Ясна Поляна	32
6	Мішково-Погорілове	5363
7	Святомиколаївка	872
РАЗОМ		8324

Таблиця 3.10. Природний та міграційний рух населення, осіб

Показники	2021 рік
Народжені	87
Померлі	143
Природний приріст	-56
Прибулі	148
Вибулі	91
Сальдо міграції	+57
Загальне збільшення (зменшення)	+1

Однак, з таблиці 3.11. видно, що громада має потенціал до зростання населення та розвитку, адже в ній живе 1644 дітей дошкільного та шкільного віку, що складає 19,7 % населення, а частка працездатного населення становить 46,3 % (3856 осіб).

Таблиця 3.11. Розподіл населення за віком у населених пунктах, що увійшли до складу ТГ станом на 2021 рік, осіб

Показники	Святоми- колаївка	Мішково- Погорілове	Каравелове	Капустине	Зайчівське	Добра Надя	Ясна Поляна	Всього
Населення у віці:								
молодшому за працездатний	126	822	50	18	9	0	0	1025
Працездатному	417	2390	510	250	260	11	18	3856
старшому за працездатний	192	1068	182	211	110	22	14	1799
Діти дошкільного віку	35	249	39	22	29	3	0	377
Діти шкільного віку	102	834	142	82	99	8	0	1267
Загалом:	872	5363	923	583	507	44	32	8324

На території Мішково-Погорілівської громади розміщено дві амбулаторії загальної практики сімейної медицини та чотири фельдшерсько-акушерські пункти. В селі Мішково-Погорілове збудована нова амбулаторія первинної медико-санітарної допомоги. КП «Медичний центр первинної медико-санітарної допомоги» Мішково-Погорілівської сільської ради. На 01.01.2023 медичний центр обслуговує населення 4 громад: Мішково-Погорілівської ТГ, Воскресенської ТГ, Шевченківської ТГ, Первомайської ТГ. Структура Медичного центру складається з 14 амбулаторій загальної практики – сімейної медицини, 17 пунктів здоров'я. Чисельність обслуговуючого населення району на 01.01.2023 – 43 162 особи. У закладі

працюють 23 лікарі, середнього медичного персоналу – 59 осіб, молодшого медичного персоналу – 22 особи.

Здоров'я – це універсальна цінність людства й найважливіший індикатор сталого розвитку країни. Здоров'я сприяє підвищенню продуктивності праці, формуванню більш ефективних трудових ресурсів та більш здоровому старінню; скорочує витрати, пов'язані з хворобою та соціальною допомогою, а також витрати, пов'язані з наданням медичної допомоги; сприяє зменшенню втрат податкових надходжень у бюджет.

Табл. 3.12. Захворюваність населення Миколаївської області (за даними Міністерства охорони здоров'я України)

Рік	Кількість уперше зареєстрованих випадків захворювань, тис.	у тому числі								
		новоутворення	хвороби нервової системи ¹	хвороби системи кровообігу	хвороби органів дихання	хвороби шкіри та підшкірної клітковини	хвороби кістково-м'язової системи і сполучної тканини	хвороби сечостатевої системи	уроджені аномалії	травми, отруєння тощо
2013	718,6	11,0	11,2	76,7	285,3	38,8	28,4	53,2	1,1	39,9
2014	747,5	10,6	11,0	79,6	298,1	39,1	29,4	58,9	0,9	37,9
2015	752,3	12,9	10,6	80,4	300,2	42,3	29,4	61,0	0,9	37,1
2016	774,1	12,3	10,4	79,9	320,5	42,3	29,9	63,3	0,8	37,5
2017	756,5	12,7	11,1	77,9	307,2	42,1	31,2	62,8	0,8	37,4

¹ Згідно з МКХ-10, починаючи з 1999 року, з класу хвороб нервової системи і органів чуття вилучені і сформовані в окремі класи хвороби ока та його додаткового апарату і хвороби вуха та соскоподібного відростка.

Відповідно Монографії «Захворюваність і здоров'я населення в Україні: суспільно-географічний вимір» (автор Наталія Мезенцева, Київ, 2018 рік) за поширенням хвороб та рівнем захворюваності населення Миколаївська область належить до областей для яких характерний середній рівень захворюваності населення на хвороби органів дихання та високі рівні захворюваності населення на злоякісні новоутворення, туберкульоз, ВІЛ/СНІД, серцево-судинні, інфекційні та паразитарні хвороби із переважанням негативних рис динаміки показників захворюваності населення за виключенням захворюваності на активний туберкульоз та інфекційні хвороби (табл. 3.12).

Об'єкти історико-культурної спадщини

За інформацією управління по охороні історичної спадщини Миколаївської області на території села Мішково-Погорілове та на території поблизу населеного пункту знаходяться 9 об'єктів культурної спадщини, які взяти на державний облік:

- пам'ятки архітектури (садибний будинок у с. Зайчівське сер. ХІХ ст);

- пам'ятки історії (Братська могила радянських воїнів (22 чоловіки) у с. Зайчівське, Братська могила радянських воїнів (46 чоловік) у с. Каравелове, Братська могила радянських воїнів (5 чоловік) та пам'ятний знак на честь воїнів-земляків, загиблих в роки II Світової війни у с. Мішково-Погорілове, Могила радянського воїна рядового Іванова П. В. та Братська могила радянських воїнів (18 чоловік) у с. Мішково-Погорілове).

- пам'ятки археології (Поселення Мішкове-I на східній околиці с. Мішково-Погорілове (Погорілівка), на похилому схилі лівого берега р. Інгул, довжина біля 500 м, культурний шар 0,3-0,5 м, датовано Черняхівською культурою; Поселення Мішкове-II на східній околиці с. Мішково-Погорілове (Харчатівка) на схилі лівого берега р. Інгул, площа 1 га, культурний шар 0,5 м, датовано добою бронзи; Поселення Мішкове-V у західній частині с. Мішково-Погорілове (Мішківка), у заплаві лівого берега р. Інгул довжина 600 м, культурний шар 0,3-0,5 м, датовано добою пізньої бронзи; Поселення Мішкове-VI на північно-західній околиці с. Мішково-Погорілове (Мішківка), у заплаві лівого берега р. Інгул, площа 1,5 га, культурний шар 0,5-0,6 м. Датовано добою бронзи).

Також, за межами села Мішково-Погорілове зафіксовані кургани.

Потенційно-небезпечні об'єкти

Потенційно небезпечні об'єкти господарської діяльності – об'єкти на яких використовуються, виготовляються, переробляються, зберігаються чи транспортуються небезпечні речовини, які за певних обставин можуть створити реальну загрозу виникнення аварійних та надзвичайних ситуацій і постійного забруднення навколишнього природного середовища.

Перелік потенційно небезпечних об'єктів Миколаївської області схвалено та затверджено рішенням комісії з питань техніко-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій Миколаївської облдержадміністрації від 20.11.2021 протоколом № 29.

Табл. 3.13. Потенційно небезпечні об'єкти Мішково-Погорілівської громади

Назва ПНО	Місцезнаходження ПНО	Місцезнаходження юридичної особи/ місце проживання фізичної особи, відповідальної за ПНО	Реєстраційний номер у Державному реєстрі
ТОВ «ЖАСМІ-ТРЕЙД»	Миколаївська область, с. Мішково-Погорілове, Баштанське шосе, 5	м. Дніпро, пр. Богдана Хмельницького, 122	ПНО-05.48.2007.0012090
ТОВ «ТОРГМЕГАМАРТ»	Миколаївська область, с. Каравелове, вул. Дорожна, 1-А	м. Луцьк, вул. Електроапаратна, 3	ПНО-05.48.2009.0018356

ТОВ «ТОРГМЕГАМАРТ»	Миколаївська область, с. Капустине, вул. Шевченка, 1	м. Луцьк, вул. Електроапаратна, 3	ПНО- 05.48.2013.0026605
ТОВ «ТОРГМЕГАМАРТ»	Миколаївська область, с. Каравелове, вул. Дорожня, 9	м. Луцьк, вул. Електроапаратна, 3	ПНО- 05.48.2013.0026606
ТОВ «ТОРГМЕГАМАРТ»	Миколаївська область, с. Зайчевське, вул. Степова, 1/15	м. Луцьк, вул. Електроапаратна, 3	ПНО- 05.48.2013.0026607
ТОВ «Дніпрорегіонгаз»	Миколаївська область, с. Мішково- Погорілове	Дніпропетровська область, Дніпропетровський район, смт. Слобожанське, вул. Виробнича, 23	ПНО- 05.48.2006.0011055
ФОП Шворак Л. М.	Миколаївська область, с. Мішково- Погорілове, Баштанське шосе	Миколаївська область, с. Мішково- Погорілове, гуртожиток «Юність»	ПНО- 05.48.2006.0010806
ТОВ «Сандора»	Миколаївська область, с. Мішково- Погорілове, вул. Степова, 1	Миколаївська область, с. Мішково- Погорілове, вул. Степова, 1	ПНО- 01.48.2010.0021501
АТ «МИКОЛАЇВГАЗ»	Миколаївська область, с. Коларівка	м. Миколаїв, вул. Погранична, 159	ПНО- 01.48.2017.9029193
АТ «МИКОЛАЇВГАЗ»	Миколаївська область, с. Мішково- Погорілове	м. Миколаїв, вул. Погранична, 159	ПНО- 01.48.2018.0029690

Прогнозні зміни поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, якщо документ державного планування не буде затверджено

Зміни поточного стану довкілля, у тому числі здоров'я населення, якщо документ державного планування не буде затверджено можуть бути викликані негативним впливом наявних кладовищ, що майже або повністю вичерпали свій ресурс й мають бути закриті (але проводяться захоронення), на довкілля (грунти, ґрунтові води тощо) та здоров'я населення громади.

Найпоширенішим способом поховання в Україні є інгумація – закопування труни з тілом у землю.

За даними Міністерства розвитку громад та територій України, в Україні налічується 33 тисячі кладовищ і колумбаріїв, причому впродовж останніх семи років їх кількість суттєво не змінилася. Проте серед них частка закритих, тобто таких що вичерпали свій ресурс, неухильно зростає. Водночас громади потребують облаштування нових кладовищ, що майже не будуються, ресурс старих невпинно вичерпується. Натомість альтернативні види поховання майже не розвиваються.

У підсумку наявний критичний брак місць для поховання померлих у багатьох українських громадах, причому з року в рік ситуація лише погіршується.

Одним зі способів вирішення проблеми є розширення меж діючих кладовищ та будівництво нових. Саме цей підхід традиційно

використовується в Україні. Заразом така опція доступна лише за наявності вільних земель, придатних для облаштування кладовищ.

Однак питання про розширення кладовищ актуалізує й іншу проблему – раціонального використання землі загалом. Адже це один із ключових ресурсів будь-якої громади. І відведення чималих площ під місця поховання робить відповідні ділянки непридатними для використання в цілях розвитку на багато років наперед.

Для розміщення місця поховання спеціалізованому комунальному підприємству, установі, організації в постійне користування відповідно до вимог земельного законодавства та гігієнічних вимог щодо облаштування і утримання кладовищ у населених пунктах України (ДСанПіН 2.2.2.028.99) надається земельна ділянка. Наявність місця поховання передбачається проектом планування та забудови населеного пункту з урахуванням подальшого розширення його території.

Несприятливими факторами, що впливають на стан санітарно-гігієнічних умов території громади, є наявність кладовищ.

Поміж с. Мішково-Погорілове й м. Миколаїв розташований Центральний міський цвинтар – некрополь у Миколаївській області. Один з 15 цвинтарів Миколаєва. Знаходиться на балансі комунального підприємства «Миколаївська ритуальна служба». Розташоване біля села Мішково-Погорілове, через що має також назву «Мішковський цвинтар» або «Мішковське кладовище». Найбільший цвинтар Миколаєва, має площу 112 га. Цвинтар фактично закритий, на ньому проводять лише підхоронення.

Одне з кладовищ знаходиться в центральній частині села (Мішковка), друге – поблизу центру (Погорілівка), третє – на заході за межами села. Тому частина села потрапляла раніше в 300 м санітарно-захисну зону. Кладовища були закриті за рішеннями містобудівної документації. Після закриття кладовищ – санітарно-захисну зону від кладовищ – можливо зменшувати до 100 м.

4. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

Сучасний вплив людини на природні екосистеми незрівнянно більший ніж раніше. Сумарна потужність антропогенних викидів і скидів в багатьох випадках є близькою, а часто і більшою ніж потужність природних джерел.

Охорона довкілля та раціональне використання природних ресурсів є виключною передумовою сталого суспільного розвитку. Оскільки природні ресурси є основою життєдіяльності населення та економіки держави, тому їх збереження, відтворення та невиснажливе використання має здійснюватися як з боку держави, так і з боку громадськості.

Щороку в Україні помирає приблизно 700 тисяч людей, за цей же період при сформованій системі ведення похоронної справи за рахунок приєднання територій до основних діючих й відкриття нових кладовищ з обігу вилучається 2,8 млн. м² землі. Кладовища і колумбарії знаходяться безпосередньо біля місць проживання людей, тому вони є одним з небезпечних об'єктів урбанізованих територій, оскільки при похованні трупної сировини відбувається забруднення довкілля патогенною мікрофлорою.

Збільшення чисельності та щільності населення урбанізованих територій, поява міст-мегаполісів призвело до виникнення цілого комплексу гігієнічних проблем при здійсненні поховання тіл померлих.

Основним унормовуючим документом гігієнічних вимог щодо планування нових, утримання і санітарного упорядкування діючих кладовищ у населених пунктах України є ДСанПіН 2.2.2.028-99 «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України», згідно з якими кладовища повинні бути розміщені в приміській зоні поселень та поблизу місць розташування сіл.

Однак, слід зазначити, що в чинних правилах не знайшла відображення ціла низка важливих аспектів, без яких неможливо гарантувати екологічну безпеку об'єктів і виробів похоронного призначення для людини і навколишнього середовища, а отже вони вимагають законодавчого та технічного регулювання.

З огляду на те, що місця поховань значною мірою негативно впливають на санітарно-епідеміологічну ситуацію, та задля виключення можливості шкідливого впливу на стан довкілля і здоров'я населення, необхідна розробка єдиних правил і гігієнічних вимог до всього процесу поховання та кремації, включаючи матеріали, технології, устаткування, умови перевезення і зберігання тіл померлих, екологічний стан території прилеглих до місць поховань тощо.

Для виконання цих завдань доцільно першим етапом запровадити систему моніторингу місць поховань де, будуть вестись спостереження за:

а) станом здоров'я населення, що мешкає поблизу кладовищ і крематоріїв;

б) факторами впливу цих небезпечних об'єктів на сельбищні території, у тому числі біологічними (вірусні, бактеріальні, паразитарні), хімічними, фізичними (шум, вібрація, ультразвук, інфразвук, тепловий, іонізуючий, неіонізуючий та інші види випромінювання), соціальними (харчування, водопостачання, умови побуту, праці та відпочинку) тощо;

в) природно-кліматичними факторами, джерелами техногенної дії на довкілля, у тому числі на атмосферне повітря, поверхневі та підземні води, ґрунти місць поховань;

г) станом охорони та умовами праці на об'єктах похоронної галузі.

Вищезазначені елементи моніторингу доцільно впроваджувати при паспортизації небезпечних об'єктів. Зокрема, законодавством не передбачена екологічна паспортизація кладовищ, а тому відсутність ефективного екологічного контролю за місцями поховання є суттєвою перешкодою на шляху забезпечення екологічної безпеки довкілля, яка б відповідала критеріям безпечного розвитку територій.

Вплив на геологічне середовище

Вплив на геологічне середовище передбачається через: вирівнювання пов'язане з підготовкою майданчику під будівництво, вертикальне планування території, утворення заглибин, облаштування фундаментів, облаштування твердого покриття, колодязю для поливання зелених насаджень, технічних потреб відвідувачів та персоналу, тощо).

Антропогенний вплив на геологічне середовище проектуємої земельної ділянки проявлятиметься також у: зміні складу літогенної основи території за рахунок насипання і наливання техногенних відкладень, випадання аерозолів з атмосфери; руйнуванні геологічних пластів, забруднення геологічного середовища органічними рештками, деревиною, текстилем, пластиком, штучними квітами тощо, хімічними сполуками (аміак, сірководень, меркаптани тощо).

У розрізі екологічної безпеки, поховання мертвого тіла в землю можна розглядати як введення полютанту в місцеву екосистему – специфічний вид негативного антропогенного впливу.

Вплив на земельні ресурси

Однією з головних проблем у сфері поховання в Україні є катастрофічна нестача землі на кладовищах для майбутніх поховань.

Проведення планованої діяльності передбачається на території Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади Миколаївського району Миколаївської області на земельній ділянці приватної форми площею 5,2000 га з кадастровим номером 4823383000:06:000:0022. Земельна ділянка належить до категорії земель для будівництва та обслуговування закладів комунального обслуговування з цільовим призначенням 03.12 – Для

будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування (для організації та обслуговування кладовища),

Вибір земельної ділянки для розміщення кладовища, крематорію та колумбарію проводиться згідно з вимогами ст. 151 Земельного кодексу України, законодавства у сфері охорони культурної спадщини та Державним будівельними нормами.

В межах території детального планування наявна сформована земельна ділянка на якій розміщено діюче кладовище, щодо якого проєктним планом передбачено благоустрій та розширення. Благоустрій території передбачається через влаштування поміж секторних проїздів та проходів.

Особливо цінні землі сільськогосподарського призначення на проєктованій території відсутні, ділянка не використовується для сільськогосподарських потреб.

На території розглядаємої земельної ділянки відсутні несанкціоновані місця зберігання відходів, полігони твердих побутових або небезпечних відходів, гноєсховища, зареєстровані місця зберігання заборонених і непридатних до використання пестицидів та їх знешкодження тощо. В той же час, на території наявні вікові зелені насадження, що мають ознаки засмічення.

Під час здійснення підготовчих робіт передбачається: планування та упорядкування території, упорядкування під'їзних шляхів, облаштування твердого покриття, зняття родючого шару ґрунту, облаштування зони поховання (місць для поховання), роботи зі спорудження тимчасових виробничих та побутових споруд, необхідних для організації й обслуговування кладовища.

Здійснити зняття ґрунтового покриву – родючого шару ґрунту, його складування в спеціально відведених місцях. Знятий родючий шар ґрунту, надлишки ґрунту від вертикального планування складуватимуться окремо у тимчасових відвалах в спеціально відведених місцях та будуть використані для подальшої рекультиваци й благоустрою території, як будівельний матеріал або перенесені у інші місця за погодженням з органами місцевого самоврядування.

На ґрунти вплив кладовища має місце при виконанні будівельно-монтажних робіт, носить тимчасовий характер і при належній культурі виконання може бути зведений до мінімуму.

Найважливішими забруднювачами ґрунту є пластик, важкі метали, аміак, нітрати, нітроти, хлориди, бактерії, гельмінти, інше. В процесі експлуатації кладовища на ґрунти буде мати місце біологічний вплив (вірусний, бактеріальний, паразитарний), хімічний.

В процесі розкладання трупів розщеплюються білкові речовини, в результаті чого утворюються амінокислоти тирозину, лейцину та інші, які забруднюють ґрунти кладовища та прилеглих територій. Окрім цього ґрунти кладовища забруднюються яйцями гельмінтів і протозойної етіології (бактерії, найпростіші, віруси, грибки, пріони, мікробні токсини, тощо). В

сучасних реаліях ґрунт забруднюється і супровідними поховальними матеріалами - пластиками, синтетичними тканинами, лаками та фарбами, які використовуються для оздоблення і виготовлення трун. Період розпаду деяких з них є дуже довгим і небезпечним для довкілля. Довга експлуатація кладовищ призводить до забруднення ґрунтів міддю, цинком та іншими металами.

Так, за інформацією наведеною у статті «Екологічна паспортизація кладовищ як ефективний важіль управління екологічною безпекою селітебних територій» (УДК 504.064 Екологічні науки, Г.О. Білявський, М.М. Тимошенко, Т.Б. Годовська) проведені екологічні й санітарно-аналітичні дослідження ґрунтів різних місць поховань Житомирської області показали, що ґрунти як сільських, так і міських кладовищ, забруднені важкими металами, причому свинець, мідь, нікель, кобальт виявлені в концентраціях, що перевищують ГДК у 2-3 рази.

В органічних рештках померлих людей можуть існувати збудники різних захворювань (туберкульозу, кишкових інфекцій тощо). Кажуть, імунітет людського організму перед смертю вкрай виснажений, тому в цей час у ньому паралельно розвиваються десятки хвороб, з якими людина успішно справлялася впродовж життя. Патогенні мікроорганізми з тіла покійного становлять небезпеку для довколишніх не тільки під час похорону: за сприятливих умов вони можуть ще довго перебувати в ґрунті і весь цей час нести загрозу зараження.

Фахівці-епідеміологи підрахували, що патогенні мікроорганізми, які не мають сприятливих умов для розмноження, переважно гинуть у ґрунті вже через рік-півтора. Зокрема, збудники тифу черевного та паратифів живуть понад 12-15 місяців, дизентерії – близько 12 місяців, туберкульозу – понад 7-12 місяців, бруцельозу, чуми, туляремії – понад 2-3 місяці, віруси поліомієліту, ентеровіруси – до 12 місяців. Однак ще до своєї загибелі ці мікроорганізми можуть потрапити в поверхневі або підземні води, на руки людей при проведенні земляних робіт, їх поширюють також гризуни, мухи та інші комахи.

Та найбільшу небезпеку становить здатність деяких мікроорганізмів утворювати спори, які захищають їх від згубної дії різних негативних природних факторів. У цьому випадку вони можуть жити у ґрунті роками. До таких мікробів належать збудники ботулізму, правця, газової гангрені, сибірки.

Ґрунти, також, можуть забруднюватися паливо-мастильними матеріалами, розчинними й нерозчинними будівельними матеріалами, лаками, розчинниками, промивними рідинами, продуктами згоряння палива, промисловими та побутовими відходами. Для запобігання такому забрудненню проектом будівництва передбачаються відповідні попереджувальні заходи.

Досить часто під час прибирання на кладовищі на могилах залишають оголену землю, такі ділянки абсолютно не захищені від вітру і сонця.

Відсутність природного рослинного покриву має негативні наслідки – ґрунт висихає ще швидше, і тому його потрібно поливати ще частіше.

Крім того, відбуватиметься постійний і прямий вплив різних видів транспорту на ґрунти, і як наслідок продукцію рослинництва, на прилеглих територіях:

- забруднення хімічними елементами від викидів автомобільних і авіаційних двигунів, які певною мірою можуть поглинатися і потрапляти до харчового ланцюга;

- уповільнення темпів росту і розвитку сільськогосподарських культур внаслідок відкладення пилу на рослинах, що знижує проникнення світла і фотосинтез;

- обмеженість та/або неможливість виробництва органічних сільськогосподарських харчових продуктів.

За недотримання санітарно-гігієнічних вимог щодо утримання кладовища можливий кумулятивний негативний вплив на ґрунти та ґрунтові води через наявність у безпосередній близькості Міського цвинтарю та несанкціонованих звалищ ТПВ.

Утворення відходів виробництва та споживання

У процесі здійснення планованої діяльності (будівництво та експлуатація об'єктів) передбачається утворення відходів II - IV класу небезпеки (II клас – високо небезпечні, III клас – помірно небезпечні, IV клас – мало небезпечні).

Так, під час проведення підготовчих й будівельно-монтажних робіт можуть утворюватися:

- відходи будівельних робіт, знесення та ремонту будівель і споруд;
- відходи матеріалів основних та речовин, які використовують у будівництві (гравій, щебінь, пісок, заповнювачі, гіпсоцементи, мастика гідроізоляційна, речовини зв'язувальні зіпсовані які не можуть бути використані за призначенням та їх залишки тощо);

- відходи матеріалів допоміжних та речовин, які використовують у будівництві (емульсії дорожні зіпсовані, бій цегли, бій плитки, матеріали та вироби будівельні ізоляційні, фарби зіпсовані та їх залишки тощо);

- відходи виробничо-технологічні, які утворюються в будівництві (ґрунт вийнятий, залишки асфальту, конструкції залізобетонні та металеві та деталі із заліза й сталі зіпсовані, відходи змішані будівництва та знесення будівель і споруд тощо);

- відходи, пов'язані з послугами транспорту (масла та мастила моторні відпрацьовані, відходи, які утворилися під час експлуатації транспортних засобів та перевезень, не позначені іншим способом або комбіновані (адсорбенти промаслені – пісок, тирса, Еконадін (аналоги) промаслені), шини відпрацьовані, батареї свинцеві зіпсовані або відпрацьовані, матеріали фільтрувальні автомобільні відпрацьовані);

- брухт чорних металів дрібний інший;

- відходи одержані у процесах зварювання (огарки зварювальних електродів та інші);
- тара металева дрібна використана (банки з-під фарби тощо);
- тара пластикова дрібна використана;
- одяг та взуття зношені чи зіпсовані;
- відходи комунальні (міські), змішані, в т.ч. сміття з урн (тверді побутові відходи);
- відходи, отримані при очищенні місць загального користування.

Відповідальність за поводження з відходами, що утворюються при виконанні підготовчих та будівельно-монтажних робіт, несе організація, що виконує ці роботи. Підрядна організація самостійно здійснює збір даних відходів та їх передачу спеціалізованим підприємствам згідно з чинним законодавством.

Після введення об'єкту (кладовище) в експлуатацію очікується утворення наступних видів відходів:

- відходи комунальні (міські), змішані, в т.ч. сміття з урн;
- відходи, отримані при очищенні місць загального користування;
- макулатура паперова та картонна, картон та папір пакувальні використані;
- тара пластикова дрібна використана;
- матеріали обтиральні зіпсовані, відпрацьовані чи забруднені;
- брухт чорних металів дрібний інший;
- відходи одержані у процесах зварювання (огарки зварювальних електродів);
- відходи, пов'язані з послугами транспорту (масла та мастила моторні відпрацьовані, відходи, які утворилися під час експлуатації транспортних засобів та перевезень, не позначені іншим способом або комбіновані (адсорбенти промаслені – пісок, тирса, Еконадин (аналоги) промаслені), шини відпрацьовані, батареї свинцеві зіпсовані або відпрацьовані, матеріали фільтрувальні автомобільні відпрацьовані);
- штучні квіти;
- опале листя;
- залишки обрізання дерев.

Методика розрахунку нормативів утворення відходів базується на застосуванні питомих показників утворення відходів виробництва, що прийняті за нормами технологічного проектування підприємств і приведені до одиниці продукції, що випускається або об'єму використаного вихідного матеріалу. Кількість відходів, що утворюються в результаті ремонту та обслуговування технологічного обладнання визначається за фактичними даними.

На території об'єкту здійснюється лише тимчасове зберігання відходів згідно до вимог Закону України «Про управління відходами». Відходи в міру їх накопичення збирають у тару, призначену для кожного класу небезпеки з дотриманням правил безпеки і залишають на відведених місцях для

подальшого перевезення на об'єкти утилізації, місця знешкодження або захоронення.

Проектними рішеннями передбачено встановлення місткостей для збору відходів на спеціально відведеному господарському майданчику, які по графіку вивозитимуться спеціальними службами відповідно до укладених договорів.

Своєчасне вивезення побутових відходів унеможливило розповсюдження гризунів, шкідливих комах, які можуть стати небезпечним джерелом інфекцій. Спалювання відходів на території категорично заборонено. Передбачається здійснення сортування сміття (відходів, вторсировини) вручну за допомогою схеми роздільного збору до сміттєвих контейнерів.

Всі промислові відходи, для яких розроблені методи вторинної переробки та раціонального використання їх у господарстві, необхідно використовувати як вторинну сировину безпосередньо на підприємстві або передавати спеціалізованим організаціям, що займаються збиранням, заготівлею окремих видів відходів як вторинної сировини.

Небезпечні види відходів передаватимуться організаціям, що мають ліцензію на провадження господарської діяльності у сфері поводження з небезпечними відходами (відповідно до пункту 14 статті 7 Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»). В приміщеннях для зберігання небезпечних відходів забезпечені санітарно-гігієнічні вимоги до повітря робочої зони.

повинні відповідати наступним вимогам:

- покриття майданчиків виконується з неруйнівного і непроникного для токсичних речовин матеріалу (бетон, граніт тощо);

- майданчик повинен мати відбортовку або обвалування по всьому периметру для виключення попадання шкідливих речовин в дощову каналізацію та ґрунт;

- майданчик повинен мати зручний під'їзд автотранспорту для вивозу відходів.

Вплив на довкілля за фактором здійснення операцій у сфері поводження з відходами має довгостроковий характер. За рахунок відповідності чинним нормативам передбачається незначний та допустимий вплив на довкілля.

Вплив на водне середовище

В результаті розкладання у ґрунті органічних речовин ґрунтові та поверхневі води можуть забруднюватись амінокислотами тирозину, лейцину та ін., окрім цього можуть утворюватися трупні гази - аміак, сірководень, меркаптани. Під впливом значних атмосферних опадів чи повеней ці отруйні речовини, можуть потрапляти в ґрунтові та поверхневі води особливо за наявності гідрологічного зв'язку поверхні кладовища з водоносним горизонтом.

Фахівці-епідеміологи підраховали, що патогенні мікроорганізми, які не мають сприятливих умов для розмноження, переважно гинуть у ґрунті вже через рік-півтора. Зокрема, збудники тифу черевного та паратифів живуть понад 12-15 місяців, дизентерії – близько 12 місяців, туберкульозу – понад 7-12 місяців, бруцельозу, чуми, туляремії – понад 2-3 місяці, віруси поліомієліту, ентеровіруси – до 12 місяців. Однак ще до своєї загибелі ці мікроорганізми можуть потрапити в поверхневі або підземні води, на руки людей при проведенні земляних робіт, їх поширюють також гризуни, мухи та інші комахи.

Ще одним джерелом можливого забруднення ґрунтових вод на території кладовища можуть бути громадські туалети з вигрібом.

У разі виникнення розливів паливно-мастильних чи інших речовин і матеріалів можливий вплив на підземні води, що проявлятиметься у проникненні до них забруднюючих речовин. Під час земляних робіт, у тому числі під час риття траншей, котлованів, улаштування доріг, технологічних проїздів та інше, забруднення підземних вод може відбуватися внаслідок виносу дрібнодисперсних частинок, змиву з поверхні відходів паливно-мастильних матеріалів. Ймовірним є розчинення, змив, проникнення хімічних засобів захисту рослин, що використовуються на суміжних агроугіддях, що даватиме кумулятивний ефект. Ймовірні наслідки матимуть локальний характер.

Для забезпечення санітарно-гігієнічних потреб працівників на час будівельно-монтажних робіт передбачається встановлення біотуалетів з рукомийниками або обладнання герметичного водонепроникливого двокамерного септику з фільтруючими колодязями і подальшим вивозом. Вивіз рідких нечистот здійснюватиметься асенізаційними машинами спеціалізованих організацій за договором для подальшої передачі на спеціалізовані каналізаційні очисні споруди рідких стоків.

З метою задоволення побутових й технічних потреб відвідувачів та персоналу, водопостачання для поливання зелених насаджень передбачено облаштування ємностей для привозної води (баків запасу згідно з вимогами п.5.1.3. ДБН Б 2.2-1:2008 «Кладовища, крематорії та колумбарії. Норми проектування»), громадського туалету з водонепроникним вигребом, до якого забезпечено вільний під'їзд асенізаційного транспорту. Передбачається облаштування малих очисних споруд стічних вод типу Біотал або аналогів.

Вплив на поверхневі водні об'єкти не передбачається оскільки забір води з водних об'єктів не здійснюється, скид води в водні об'єкти відсутній.

Максимальний рівень стояння ґрунтових вод від поверхні землі на ділянці має бути не меншим 2-х метрів, якщо ґрунтові води знаходяться на рівні вище 2-х метрів від поверхні ґрунту, земельна ділянка повинна бути признана непридатною під кладовище.

Вплив на атмосферне повітря

У результаті виконання підготовчих і будівельних робіт при облаштуванні об'єкту будівництва (кладовища) джерелами викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря будуть:

- вихлопні гази автотранспортних засобів та іншої будівельної техніки з двигунами внутрішнього згорання (пересувні джерела викидів);
- виконання земляних робіт (риття котловану, траншей, заглиблень, зняття ґрунтового шару, переміщення земляних мас);
- процеси перевантаження та зберігання гранітного відсіву, щебеню, піску, ґрунту;
- проведення зварювальних робіт (від згорання зварювальних матеріалів).

При проведенні будівельних робіт на майданчику можливе тимчасове локальне забруднення атмосферного повітря вихлопними газами автотранспортних засобів.

На території кладовища в повітря можуть виділяються пахучі сполуки (аміак, сірководень, меркаптани, жирні кислоти, індол та ін.), токсичні леткі речовини (альдегіди, кетони, спирти), які можуть створювати потенційну небезпеку для населення. Дані речовини (трупні гази - аміак і сірководень, які важчі за повітря) можуть накопичуватись і створювати серйозну небезпеку отруєння відвідувачів кладовища. Окрім цього дані гази мають дуже неприємний запах, який може розповсюджуватись на десятки метрів. Тому територія кладовища має достатньо провітрюватись, що і передбачено ДПТ в пропонованій планувальній структурі кладовища.

Також, джерелом забруднення атмосферного повітря та акустичного дискомфорту є автотранспорт. При спалюванні палива у двигунах (бензинових, дизельних, газових) автотранспортної та спеціалізованої будівельної техніки в атмосферне повітря викидаються вихлопні гази, що містять наступні забруднюючі речовини: оксид вуглецю, неметанові легкі органічні сполуки, метан, оксиди азоту (оксид та діоксид азоту) у перерахунку на діоксид азоту, речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом (сажа), азоту оксид [N₂O], аміак, вуглецю діоксид, діоксид сірки (діоксид та триоксид) у перерахунку на діоксид сірки, свинець та його сполуки в перерахунку на свинець, бензапірен, вуглеводні насичені. Наявність у відпрацьованих газах шкідливих речовин обумовлена видом палива, присадок і олій, умовами згорання палива, режимом роботи двигуна, його технічного стану, умов руху автомобіля тощо. Типи будівельних механізмів уточнюються при складанні проєктів виконання робіт, з урахуванням механізмів, наявних у розпорядженні будівельної організації.

Викиди шкідливих речовин від транспортних засобів визначаються відповідно до Наказу від 13.11.2008 № 452 Державного комітету статистики України «Про затвердження Методики розрахунку викидів забруднюючих

речовин та парникових газів у повітря від транспортних засобів» на наступних етапах проектування.

При здійсненні вантажно-розвантажувальних робіт сипучих матеріалів (перевантаження ґрунту, піску, щебеню) у навколишнє середовище потрапляють речовини у вигляді суспендованих твердих частинок (пил). При здійсненні земляних робіт в атмосферне повітря потрапляє пил неорганічний, що містить діоксид кремнію, в %, 70-20. В атмосферне повітря можуть виділятися також: речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом (пил), ксилол, уайт-спірит, етиленгліколь, етилкарбітол, ацетон, бутилацетат, толуол, спирт етиловий, етилцелозольф, спирт н-бутиловий та інші.

Викиди забруднюючих речовин в атмосферу при проведенні зварювальних робіт залежать від витрат зварювальних матеріалів (зварювальних електродів, зварювальної дуги, газу). Розрахунки валових величин викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря при проведенні зварювальних робіт здійснюються на наступних етапах проектування відповідно методики «Збірник показників емісії (питомих викидів) забруднюючих речовин в атмосферне повітря різними виробництвами, Український науковий центр технічної екології ВАТ «УкрНТЕК». Том 1. Донецьк, 2004 року. Апарати й установки, які застосовуються для ведення цих процесів є істотними джерелами викидів в атмосферу зварювальних аерозолів та багатокомпонентних сумішей хімічних речовин, що представлені речовинами, які відносяться до твердої та газової складових зварювального аерозолу, а саме: залізо та його сполуки (у перерахунку на залізо), манган та його сполуки (у перерахунку на діоксид мангану), фториди погано розчинні, фториди добре розчинні, фтористий водень, оксиди азоту (у перерахунку на азоту діоксид), кремнію оксид.

За статистичними даними при здійсненні будівельно-монтажних робіт тимчасово збільшиться обсяг викидів шкідливих забруднюючих речовин в атмосферне повітря, однак показники не будуть перевищувати встановлені ГДК (або ОБРВ) забруднюючих речовин у повітрі селітебних територій і 0,8 ГДК у місцях масового відпочинку населення з урахуванням комбінованої дії речовин або продуктів їх трансформації в атмосфері відповідно до переліку ГДК. При впровадженні проекту перевищень ГДК забруднюючих речовин у атмосферному повітрі житлової забудови не очікується.

Очікується, що шкідливі речовини, які будуть викидатися у повітря об'єктом планованої діяльності, не входять до переліку речовин, які мають значення фактору канцерогенного потенціалу (відповідно додатку до п. 4.3.2 методичних рекомендацій «Оцінка ризику для здоров'я населення від забруднення атмосферного повітря», затвердженого Наказом МОЗ України від 13.04.2007 № 184).

Ризик розвитку індивідуальних канцерогенних ефектів для здоров'я населення, пов'язаний із забрудненням атмосферного повітря шкідливими речовинами, що мають канцерогенну дію, відсутній, як і відсутній

канцерогенний ризик комбінованої дії декількох канцерогенних речовин, забруднюючих атмосферу, оскільки поруч відсутні потужні промислові підприємства. Остаточні розрахунки щодо обсягів викидів шкідливих забруднюючих речовин, шумового та електромагнітного навантаження на проєктуєму територію будуть виконані на наступних етапах проєктування.

Відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173 «Санітарна класифікація підприємств, виробництв та споруд і розміри санітарно-захисних зон для них» санітарно-захисна зона для кладовища становить 300 м. Санітарно-захисна зона є витриманою.

Вплив на клімат

Проблема зміни клімату і небезпека глобальних та регіональних ефектів стали одними із найбільш обговорюваних тем у світі. Вчені вважають, що основні чинники таких змін мають антропогенний характер, а саме внаслідок підвищення в атмосфері концентрації парникових газів, викиду аерозольних часточок, вирубування лісів, урбанізації тощо. Одним із найбільших джерел викидів парникових газів (причому постійно висхідним) є транспортний сектор, зокрема залізничний, повітряний, водний, автомобільний та трубопровідний транспорти. Використання палива транспортним сектором в усьому світі зросло на 50 % за останні десятиліття. Причинами цього є розвиток економіки та підвищення добробуту населення. Викиди вуглекислого газу в результаті спалювання органічних видів палива для роботи транспортних засобів ще в 1990 році становили одну п'яту сукупних викидів. Автотранспортній галузі належить найбільша частина цих викидів – близько 80 %, другим найбільшим джерелом викидів є повітряний транспорт – 13 %. Викиди шкідливих речовин з відпрацьованими газами автотранспорту становлять третину загального обсягу забруднення атмосфери в Україні.

Від функціонування кладовища не утворюються парникові гази (вуглекислий газ, метан, галогеноалкани, закис азоту). Більшість газів, що виділяються в результаті розкладання органічних речовин, важчі за повітря і не підіймаються в верхні шари атмосфери. Зміна кліматичних умов в результаті функціонування кладовища не очікується.

Шумовий вплив

Шум – це хаотична сукупність різних за силою і частотою звуків, що заважають сприйняттю корисних сигналів. Під шумом розуміють усі неприємні та небажані звуки (їх сукупність), які заважають нормально працювати, сприймати потрібні звуки, відпочивати.

Залежно від рівня, характеру шуму, його тривалості та індивідуальних властивостей організму людини шум може по-різному впливати на її стан. Вплив шуму на людину підвищує нервову напругу, призводить до

хронічного перевтомлення, виснаження ЦНС і кори головного мозку, що проявляється в зниженні рівня творчої діяльності, працездатності, його якості та безпеки, ослаблення пам'яті, уваги, гостроти зору й чутливості до попереджувальних сигналів. Шкідливий вплив шуму на організм людини проявляється і в патологічних змінах органів слуху, центральної нервової та серцево-судинної систем.

Оцінка рівня шуму, що проникає з виробничої зони на сельбищну територію, полягає в порівнянні розрахункового рівня шуму в розрахунковій точці (найближча житлова зона) для одночасно працюючої техніки з допустимим рівнем шуму для об'єктів, розташованих на цій території (житлових будинків). Нормування шуму проводиться для денного і нічного часу доби.

Основними джерелами зовнішнього шуму є двигуни дорожньобудівельної техніки, транспорт. Шумові характеристики приймаються за паспортними даними використовуваної спецтехніки та автотранспорту.

Допустимі рівні шуму не перевищуватимуть нормативних показників та відповідатимуть «Державним санітарним правилам планування та забудови населених пунктів» від 19.06.1996 № 173.

Вплив на довкілля за фактором шумового впливу буде мати довгостроковий характер, але внаслідок його відповідності чинним нормативам негативного впливу від планованої діяльності на довкілля від шумового впливу не очікується.

Вібраційний, електромагнітний впливи

Не передбачаються при функціонуванні кладовища.

Радіаційне, світлове та теплове забруднення

Не передбачаються при функціонуванні кладовища.

Вплив на соціальне середовище та здоров'я населення

Для розміщення місця поховання спеціалізованому комунальному підприємству, установі, організації в постійне користування відповідно до вимог земельного законодавства та гігієнічних вимог щодо облаштування і утримання кладовищ у населених пунктах України (ДСанПіН 2.2.2.028.99) надається земельна ділянка. Наявність місця поховання передбачається проектом планування та забудови населеного пункту з урахуванням подальшого розширення його території.

Відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173 «Санітарна класифікація підприємств, виробництв та споруд і розміри санітарно-захисних зон для них» санітарно-захисна зона для кладовища становить 300 м.

Санітарно-захисна зона навколо кладовищ у 300 м встановлюється для захисту населення від впливу різних шкідливих факторів. У таких зонах недопустиме розміщення житлових будинків, гуртожитків, готелів, дитячих дошкільних закладів, шкіл, оздоровчих установ, спортивних об'єктів, водозабірних споруд тощо. Якщо кладовище розташоване вище від потоку ґрунтових вод, які живлять криниці, а також у випадку гідрологічного зв'язку поверхні кладовища з водоносним горизонтом санітарно-захисну зону потрібно збільшити аж до 500 метрів. Наразі більшість кладовищ не відповідають вимогам санітарних правил, які визначають відстань до житлової забудови.

Серед «шкідливих факторів», від яких покликана вберегти санітарно-захисна зона довкола кладовищ, – хімічні сполуки (аміак, сірководень, меркаптани і т. п.), які входять до складу так званих трупних газів. При недотриманні санітарно-гігієнічних вимог або під впливом значних атмосферних опадів чи повеней ці отруйні речовини, які виділяються під час розкладу трупів, можуть потрапляти в атмосферне повітря, ґрунтові та поверхневі води.

В органічних рештках померлих людей можуть існувати збудники різних захворювань (туберкульозу, кишкових інфекцій тощо). атогенні мікроорганізми з тіла покійного становлять небезпеку для довколишніх не тільки під час похорону: за сприятливих умов вони можуть ще довго перебувати в ґрунті і весь цей час нести загрозу зараження.

Санітарно-захисна зона проєктуємої земельної ділянки є витриманою.

Внаслідок будівництва нового кладовища очікується позитивний вплив на соціальне середовище громади. Очікується, що рівень соціального ризику планової діяльності характеризуватиметься як умовно прийнятний.

У разі дотримання планувального рішення розміщення нового кладовища, попереднього проведення дослідження складу ґрунтів та рівня ґрунтових вод, дотримання правил експлуатації кладовища, ризику для здоров'я населення виключаються.

За недотримання санітарно-гігієнічних вимог щодо утримання кладовища можливий кумулятивний негативний вплив на ґрунти та ґрунтові води через наявність у безпосередній близькості Міського цвинтарю та несанкціонованих звалищ ТПВ.

Вплив на природно-заповідний фонд

Проєктована земельна ділянка знаходиться поза межами територій та об'єктів природно-заповідного фонду та не межує з ними. Територія безпосереднього розміщення об'єкту проєктування на даний час має високий ступінь антропогенної трансформації екосистем, за якого природні процеси в них порушені.

Оскільки на території не помічені шляхи міграції птахів та тварин, не спостерігаються нерестовища риби, відсутні заповідні зони, популяції і ділянки зростання рідкісних і зникаючих видів рослин, занесених у Червону

книгу України вплив проєктованого об'єкту будівництва на природно-заповідний фонд відсутній. Ділянка не входить до складових частин екомережі та безпосередньо не межує з ними.

Вплив на рослинний світ

Вплив на рослинність виразиться у вилученні земель, порушенні ґрунтового покриву, скороченні площ і погіршенні умов зростання рослин, знесенні вікових зелених насаджень, скорочення чисельності популяцій через зниження продуктивності екосистем, можливого негативного впливу збудників різних захворювань.

Площа, яка відводиться безпосередньо під поховання, повинна бути не меншою 65-70 %, для проїжджих шляхів, алей, майданів, споруд та будівель - не меншою 15%, для захисної зеленої зони по периметру ділянки та зелених насаджень - не меншою 20% загальної площі кладовища. При озелененні кладовища необхідно забезпечити вільний доступ повітря для провітрювання та інсоляцію території, не допускаючи ущільнених посадок, чагарників і дерев з великою та густою кроною.

Зелені насадження знижують запиленість і загазованість повітря. Забруднений повітряний потік, що зустрічає на своєму шляху зелений масив, уповільнює швидкість, у результаті чого під впливом сили тяжіння 60-70 % пилу, що міститься у повітрі, осідає на дерева і чагарники. Пил, що осідає на листі, періодично змивається дощем, здувається вітром та листя знову здатне затримувати пил. Особливістю зелених насаджень являється також і те, що вони у результаті фотосинтезу поглинають вуглекислий газ і виділяють кисень. В середньому 1 га зелених насаджень поглинає за 1 год. 8 л вуглекислоти.

Фітонцидна дія зелених насаджень полягає у тому, що вони виділяють леткі і нелеткі речовини – фітонциди, що мають здатність вбивати шкідливі для людини хвороботворні бактерії або гальмувати їх розвиток.

Перетворення рослинного покриву буде відбуватися внаслідок фізичного знищення рослин у зоні проведення будівельних робіт, а також порушення ґрунтового покриву як субстрату для росту рослин. Можливе витоптування рослинності на прилеглих територіях на етапі підвозу будівельних матеріалів. Вірогідні зміни складу рослинного покриву, однак враховуючи його видовий склад – синантропні та рудеральні види, стійкі до антропогенного впливу, то ступінь такого впливу можна оцінити як незначний.

Вирубка деревних зелених насаджень та кущів на земельній ділянці не передбачається.

Враховуючи розташування території проєктуємої земельної ділянки поза межами земель природно-заповідного фонду та цілинних степових ділянок, а також те, що вона належить до земель Для будівництва та обслуговування закладів комунального обслуговування (для організації та обслуговування

кладовища), на антропогенно зміненій території зі зниженим біорізноманіттям поряд з промисловою зоною, цвинтарем, автошляхом, очікуваний вплив на більшість видів флори є допустимим.

Після закінчення будівельних робіт передбачається благоустрій та озеленення території ділянки.

Вплив на тваринний світ

У результаті облаштування кладовища тваринний світ екосистем піддається негативному впливу, що виражається в наступному: забруднення середовища проживання живих істот викидами від транспортних засобів, викидами від розкладання тіл; руйнування звичних місць розселення тварин, птахів і витіснення їх з зайнятої екологічної ніші; скорочення чисельності популяцій через зниження продуктивності екосистем, впливом відходів на живі організми (особливо пластику).

Враховуючи розташування території земельної ділянки планованого об'єкта на антропогенно зміненій території зі зниженим біорізноманіттям, поза межами земель природно-заповідного фонду та цілинних степових ділянок очікуваний вплив на більшість видів фауни є допустимим.

Вплив на архітектурні та культурні пам'ятки

Територія реалізації детального плану території не належать до складу земель історико-культурного призначення у зв'язку з відсутністю на ній археологічних об'єктів. У разі виявлення знахідок археологічного характеру під час будівництва, воно повинно бути припинено для проведення археологічного обстеження відповідно до статті 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини».

Вразливістю проєкту до ризиків надзвичайних ситуацій

Найбільшу потенційну небезпеку на кладовищі представляє пожежа під час загоряння сухої трави.

Причини пожеж: відкритий вогонь – запалений сірник, лампадки, підпали тощо. Внаслідок пожежі на території кладовища можуть бути пошкоджені пам'ятники на могилах, паркани, знищені рослини та тварини.

SWOT-аналіз

З метою визначення сильних та слабких сторін, можливостей і загроз планованої діяльності та вибору оптимальних шляхів розвитку території з урахуванням екологічних аспектів при її здійсненні проведений SWOT-аналіз (аналіз сильних і слабких сторін, загроз), що наведений нижче.

SWOT-аналіз полягає у виявленні сильних (Strength) і слабких (Weakness) сторін внутрішнього середовища об'єкта дослідження, можливостей (Opportunities) і загроз (Threats) зовнішнього середовища, а також встановлення зав'язків між ними. Результати SWOT-аналізу дають

можливість приймати зважені проєктні та управлінські рішення при детальному плануванні території.

<i>Сильні сторони</i>	<i>Слабкі сторони</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Вигідне географічне розташування; - Наявність діючого кладовища; - Достатня віддаленість від населених пунктів; - Дотримання СЗЗ у 300 м; - Достатньо логічне функціональне зонування території; - Ґрунтові води знаходяться на рівні нижче 2-х метрів від поверхні ґрунту; - Сприятлива геологічна оцінка території; - Значна віддаленість від поверхневих водних об'єктів; - відсутність об'єктів та територій ПЗФ; - наявність централізованого водопостачання населених пунктів. 	<ul style="list-style-type: none"> - Незадовільний стан автомобільних шляхів загального користування; - Забруднення атмосферного повітря; - Забруднення ґрунтів; - Нестача земельних ресурсів; - Переповненість кладовищ в Україні; - Неприятливими факторами, що впливають на стан санітарно-гігієнічних умов, є наявність кладовищ. Одне з кладовищ знаходиться в центральній частині села (Мішковка), друге – поблизу центру (Погорілівка), третє – на заході за межами села. Тому частина села Мішково-Погорілове потрапляла раніше в 300 м СЗЗ; - Відсутність результатів досліджень стану забрудненості довкілля на здоров'я населення району.
<i>Можливості</i>	<i>Загрози</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Закриття старих кладовищ, що вичерпали свій ресурс та є об'єктами екологічної небезпеки; - Скорочення СЗЗ навколо закритих кладовищ до 100 м; - Дотримання умов охорони праці, технічної безпеки, охорони навколишнього середовища; - Поховання померлих людей. 	<ul style="list-style-type: none"> - Аварійні ситуації природного та техногенного характеру; - Забруднення підземних водоносних горизонтів, ґрунтів, атмосферного повітря за недотримання технології захоронення; - Спалахи інфекційних хвороб за недотриманні технології захоронення; - ДСанПіН 2.2.2.028-99.

Однією з головних проблем у сфері ритуальних послуг в Україні залишається переповненість кладовищ, в результаті чого виникає нестача вільних місць для майбутніх поховань. Відповідно до Порядку утримання кладовищ та інших місць поховань, затвердженого від 19.11.2003 року Наказом Держжитлокомунгоспу України № 193, площа ділянки, відведеної під місця традиційного поховання, визначається з розрахунку 0,24 гана 1000 чоловік, що проживають у міській, та 0,1 га на 1000 чоловік у сільській місцевостях. Для організації поховання урн з прахом померлого ця норма становить 0,02 га на 1000 чоловік. Розміри земельних ділянок, що відводяться для поховання, допускається уточнювати залежно від співвідношення місць традиційного поховання і місць для поховання урни з прахом, з урахуванням місцевих умов. Мінімальна територія місць поховань складає 0,5 га. Частково цю ситуацію можна покращити за рахунок підпоховання у могилі, де вже похована людина, з дня смерті якої минуло

понад 20 років. Але це не допоможе кардинально вирішити питання дефіциту землі.

У зв'язку з обмеженістю вільних земельних ресурсів в межах населеного пункту виділення додаткових земельних ділянок для влаштування місць поховання здійснюється за його межами в більшості випадків за рахунок земель категорій сільськогосподарського та лісогосподарського призначення. В результаті чого призначення таких земельних ділянок змінюється, що, по-перше, перешкоджає активному суспільно-корисному ефективному використанню якісних властивостей багатих земельних ресурсів, що є одним із способів покращення економічного благоустрою України, по-друге, загострює екологічне питання, яке має комплексний характер: окрім того, що під загрозу вирубки потрапляють ліси і насадження, відбувається забруднення ґрунтових вод і поширення збудників інфекційних хвороб та ін.

Сучасна світова спільнота дуже широко використовує нові сучасні методи поховання, що сприяє вирішенню ряду економічних і екологічних проблем. За даними Міжнародної Асоціації професіоналів похоронної справи у європейських країнах поступово входять в моду зелені похорони, суть яких полягає у захороненні тіла без труни, а тільки в натуральних матеріалах з подальшим посадженням деревом на місці могили.

Відповідно до пункту 7.3. Державних санітарних правил та норм «Гігієнічних вимог щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України» ДСанПіН 2.2.2.028-99, затверджених Постановою Головного державного санітарного лікаря України від 01.07.1999 № 28, при повному використанні території під захоронення і неможливості проведення повторного поховання кладовище закривається. Території закритих кладовищ після завершення кладовищного періоду, при відповідному рівні упорядкування, можуть бути відведені під парки та сквери. Це означає, що в разі запровадження на законодавчому рівні альтернативних економічно-вигідних більш екологічно-безпечних методів поховань, не пов'язаних із закопуванням тіла або урн з прахом померлого (які виготовляються з нерозкладаємих або таких, що мають тривалий період розкладення, матеріалів) за рахунок закриття кладовищ можна значно збільшити площу зелених зон населених пунктів, відповідно фактор впливу на навколишнє середовище набуде позитивного значення.

Надалі, із популяризацією нових сучасних методів поховань, не пов'язаних із створенням фізичних могил, зникне потреба в виділенні додаткових земельних ділянок для облаштування нових кладовищ, відповідно, основне призначення земель не буде змінюватися, що є позитивним фактором економічної складової. Зелені похорони здатні поповнити доходи місцевого самоврядування, які можуть бути направлені на охорону та відновлення природних ресурсів. Так, канадські бізнесмени активно освоюють в своїй країні нішу екологічно витриманих ритуальних послуг, навіть ввели спеціальну категорію – «цвинтар-заповідник» – це

кладовище, частина доходів від якого спрямовується на природоохоронні потреби.

5. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

З метою виконання міжнародних зобов'язань України та транспозиції Директив ЄС у Верховній Раді України було зареєстровано та ухвалено Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку», що регулює відносини у сфері стратегічної екологічної оцінки документів державного планування та доповнює процедури розроблення і затвердження документів державного планування, в тому числі детального плану території, і частині забезпечення їх стратегічної екологічної оцінки.

Міжнародні зобов'язання України у сфері стратегічної екологічної оцінки встановлені до виконання такими міжнародними документами, як:

- Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля (Оргуська конвенція) ратифікована Законом України від 06.07.1999 № 832-XIV;

- Протокол про стратегічну екологічну оцінку до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Протокол про СЕО) ратифікований Законом України від 01.07.2015 № 562-VIII.

Звіт про стратегічну екологічну оцінку документа державного планування розроблений відповідно до завдань екологічного законодавства України, які спрямовані на регулювання відносин у галузі охорони, використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище, збереження природних ресурсів, ландшафтів та інших природних комплексів, унікальних територій та природних об'єктів, пов'язаних з історико-культурною спадщиною.

Відносини у галузі охорони навколишнього природного середовища в Україні регулюються Законом України «Про охорону навколишнього природного середовища», Законом України «Про атмосферне повітря», Законом України «Про управління відходами», Земельним Кодексом України, Водним Кодексом України, Лісовим Кодексом України, Кодексом України про надра та іншим спеціальним законодавством (Закон України «Про поховання та похоронну справу», ДСанПіН 2.2.2.028-99 «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України»).

Шляхи реалізації зобов'язань міжнародного та державного рівнів у сфері охорони довкілля при розробці детального плану території передбачають:

- Проведення громадського обговорення у процесі стратегічної екологічної оцінки проєкту документа державного планування шляхом оприлюднення детального плану території, звіту про стратегічну екологічну оцінку на офіційному вебсайті замовника з метою одержання та врахування зауважень та пропозицій громадськості (надання письмових зауважень, пропозицій, електронних звернень, проведення громадські слухань тощо). Усі зауваження і пропозиції до проєкту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку, одержані протягом встановленого строку, підлягають обов'язковому розгляду замовником. За результатами розгляду замовник враховує одержані зауваження і пропозиції або мотивовано їх відхиляє. Пропозиції і зауваження, подані після встановленого строку, не розглядаються;

- Про оприлюднення проєкту документа державного планування та звіту про стратегічну екологічну оцінку громадськість повідомляє замовник. Повідомлення про оприлюднення детального плану території та звіту про стратегічну екологічну оцінку оприлюднюється у Єдиному реєстрі стратегічної екологічної оцінки(далі – Реєстр) та розміщується на офіційному вебсайті замовника. Замовник забезпечує розміщення повідомлення та доступ до проєкту документа державного планування і звіту про стратегічну екологічну оцінку протягом усього строку громадського обговорення. Строк громадського обговорення становить 30 днів з дня оприлюднення повідомлення у Реєстрі;

- Консультації з місцевими органами виконавчої влади з питань охорони навколишнього природного середовища та охорони здоров'я, а саме: з управлінням екології та природних ресурсів та управлінням охорони здоров'я Миколаївської облдержадміністрації шляхом подання документа державного планування, звіту про стратегічну екологічну оцінку та повідомлення про їх оприлюднення до вище зазначених органів через Реєстр. За результатами консультацій замовник готує довідку про консультації, в якій підсумовує отримані зауваження і пропозиції та зазначає, яким чином у документі державного планування та звіті про стратегічну екологічну оцінку враховані зауваження і пропозиції, подані відповідно до цієї статті, а також обґрунтовує обрання саме цього документа державного планування у тому вигляді, в якому він запропонований до затвердження, серед інших виправданих альтернатив, представлених до розгляду. До довідки додаються отримані письмові зауваження і пропозиції. Довідка про консультації є публічною інформацією;

- При розробці звіту зі стратегічної екологічної оцінки врахована пріоритетність вимог екологічної безпеки, в тому числі обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів (грунтів, атмосферного повітря, водного середовища,

поводження з відходами виробництва та споживання тощо) під час виконання заходів документа державного планування.

Більшість розроблених заходів щодо охорони навколишнього природного середовища носить запобіжний характер та попереджає негативний вплив під час виконання заходів документа державного планування.

Відповідно до статті 3 Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», встановлені такі основні принципи охорони навколишнього природного середовища:

- пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів при здійсненні господарської, управлінської та іншої діяльності;
- гарантування екологічно безпечного середовища для життя і здоров'я людей;
- запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- екологізація матеріального виробництва на основі комплексності рішень у питаннях охорони навколишнього природного середовища, використання та відтворення відновлюваних природних ресурсів, широкого впровадження новітніх технологій;
- збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;
- науково обґрунтоване узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища;
- обов'язковість оцінки впливу на довкілля;
- гласність і демократизм при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища;
- науково обґрунтоване нормування впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище;
- врахування результатів стратегічної екологічної оцінки.

При проєктуванні та розміщенні будівництва підприємств, споруд та інших об'єктів, а також в процесі експлуатації цих об'єктів забезпечується екологічна безпека людей, раціональне використання природних ресурсів, додержання нормативів шкідливих впливів на навколишнє природне середовище. При цьому повинні передбачатися вловлювання, утилізація, знешкодження шкідливих речовин і відходів або повна їх ліквідація, виконання інших вимог щодо охорони навколишнього природного середовища і здоров'я людей.

6. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно з «Методичні рекомендації зі здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.01.2011 № 29, наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь-які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, надр, клімату, повітря, води, ландшафту, природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Для оцінювання значущості впливу на довкілля планової діяльності проаналізовані показники масштабу просторового та часового впливів, з врахуванням прогнозних змін наслідок цих впливів. Так, масштаб просторового впливу оцінено як обмежений – вплив на довкілля розповсюджується по території зазначеної земельної ділянки. Часовий масштаб впливу оцінено як довгостроковий (20-50 років).

Створення кладовища не призведе до погіршення стану атмосферного повітря, появи джерел неприємних запахів та засмічення території, збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води, погіршення стану водних ресурсів за умови дотримання передбачених попереджувальних заходів та вимог чинного санітарного законодавства України.

Даним детальним планом території визначені фактори, об'єкти та споруди, які є джерелами впливу на навколишнє середовище, а також заходи екологічної безпеки щодо місць поховань. Зокрема, впровадження механізму паспортизації місць поховань згідно із завданням соціально гігієнічного моніторингу, проведення підготовки пропозицій для реалізації заходів, спрямованих на охорону здоров'я населення та середовища життєдіяльності людини для органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, впровадження робіт з удосконалення технологій щодо забезпечення екологічної безпеки довкілля.

Значущість впливів та загальних змін в навколишньому природному середовищі оцінюється як допустима, тобто прогнозні зміни в довкіллі не перевищують природну звичайну мінливість, впливають на окремі компоненти довкілля лише на локальній території.

Значущість впливів та загальних змін в навколишньому природному середовищі оцінюється як допустима, тобто прогнозні зміни в довкіллі не перевищують природну звичайну мінливість, впливають на окремі компоненти довкілля лише на локальній території. Оцінка впливів наведена у табл. 6.1.

Таблиця 6.1. Оцінка величини і значимості впливів

Об'єкт впливу	Спосіб впливу, наслідки	Критерії впливу				
		просторове охоплення	часове охоплення (коротко-, середньо- та довгострокове (1, 3-5 та 10-15 років відповідно, а за необхідності - 50-100 років))	кумулятивний ефект	допустимість	можливість усунення
Земельні ресурси, утворення відходів	вилучення земельних ресурсів	територія земельної ділянки та навколишні території	довгострокове постійне	--	+	--
	порушення, переміщення, ущільнення ґрунтового шару	територія земельної ділянки	короткострокове тимчасове	--	+	+
	забруднення ґрунтів	територія земельної ділянки	довгострокове постійне	+	+	+
	посилення вітрової або водної ерозії ґрунтів	територія земельної ділянки та навколишні території	можливе довгострокове постійне	+	+	+
	зміни в топографії або в характеристиках рельєфу	територія земельної ділянки та навколишні території	довгострокове постійне	--	+	--
	утворення відходів виробництва	територія земельної ділянки	довгострокове постійне	--	+	+
Водне середовище	забруднення незахищених ґрунтових вод	територія земельної ділянки	довгострокове тимчасове	+	+	+
Атмосферне повітря	викиди шкідливих забруднюючих речовин	територія земельної ділянки	постійне довготривале	+	+	+
Соціальне середовище	шумовий вплив	територія земельної ділянки	довгострокове постійне	+	+	+
	вібраційне забруднення	територія земельної ділянки	відсутнє	--	--	--
Надзвичайні ситуації	пожежі, аварії, надзвичайні ситуації природного характеру тощо	територія земельної ділянки, житлова забудова	короткострокове тимчасове	--	+	+

7. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

З метою запобігання, уникнення, зменшення (пом'якшення), усунення, обмеження впливу планованої діяльності на довкілля під час реалізації детального плану території для розміщення та експлуатації на земельній ділянці кладовища передбачається вживати наступні попереджувальні заходи, а саме:

у сфері охорони геологічного середовища та ґрунтів:

- відповідно до статті 23 Закону України «Про поховання та похоронну справу» для розміщення місця поховання рішенням уповноваженого органу в установленому законом порядку відповідному спеціалізованому комунальному підприємству, установі, організації в постійне користування надається земельна ділянка. Виконавчі органи сільських, селищних, міських рад забезпечують планування та впорядкування території місць поховання згідно з генеральними планами забудови відповідних населених пунктів та іншої містобудівної документації з дотриманням обов'язкових містобудівних, екологічних та санітарно-гігієнічних вимог. Відповідно до статті 28 Закону України «Про поховання та похоронну справу» землі, на яких розташовані місця поховання, є об'єктами права комунальної власності і не підлягають приватизації або передачі в оренду;

- відповідно до статті 8 Закону України «Про поховання та похоронну справу» органи місцевого самоврядування та їх виконавчі органи в межах своєї компетенції вирішують відповідно до закону питання про відведення земельних ділянок для організації місць поховання;

- відповідно до пункту 3.2 Державних санітарних правил та норм «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України», ДСанПіН 2.2.2.028-99, місцезнаходження кладовищної ділянки та її розміри передбачаються генеральним планом розвитку населеного пункту; відведення земельної ділянки під кладовище, проєкти улаштування нових кладовищ, розширення і реконструкції діючих підлягають погодженню з місцевими установами державної санітарно-епідеміологічної служби;

- санітарно-захисна зона від території кладовища традиційного поховання і крематорію до житлових і громадських будівель, зон відпочинку, а також колективних садів та городів повинна бути не меншою 300 м, а від території кладовища для поховання урн після кремації до житлових і громадських будівель та об'єктів, що прирівняні до них, має бути не меншою 100 м;

- дотримання меж території земельної ділянки, правил землевідведення та порядку використання земель;

- місця поховань (кладовища) повинні мати сплановану і впорядковану територію, упорядковані під'їзні шляхи, бути забезпеченими транспортним зв'язком з населеним пунктом;

- територія ділянки, відведеної під кладовище, не повинна піддаватись дії зсувів і обвалів, затоплюватися чи підтоплюватися талими, дощовими і паводковими водами та має характеризуватись легко аерованими ґрунтами. Ділянка повинна мати схил у протилежний бік від населеного пункту;

- могили повинні мати глибину не менше 1,5 м, довжину не менше 2 м, ширину - 1 м. Відстань між могилами не менше 1 м з довгого боку і 0,5 м з короткого. Площа на одну могилу 5 кв. м для дорослих і 4 кв. м для дітей. При похованні тіла померлого в сидячому положенні товщина шару ґрунту над трупом має бути не менше 1 м. Висота надмогильного горбка 0,5 м;

- здійснення будівельно-монтажних робіт із дотриманням вимог чинного законодавства щодо охорони та збереження навколишнього природного середовища, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення;

- дотримання меж території земельної ділянки;

- максимальне збереження площі земельних ділянок з ґрунтовим і рослинним покривом і деревних насаджень;

- виконання мінімального обсягу земляних робіт;

- врахування існуючого рельєфу місцевості;

- врахування існуючих планувальних обмежень;

- здійснення якісного вертикального планування рельєфу проєктної території згідно з вимогами пункту 12.2 ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування та забудова територій»;

- відведення поверхневих вод зі швидкостями, які виключають ерозію ґрунтів;

- максимальне збереження природного (наявного) ландшафту;

- максимально зручне розташування об'єкту;

- недопущення порушення гідрологічного режиму земельних ділянок;

- здійснення зняття, перенесення, складування, зберігання і подальше нанесення ґрунтового покриву, в тому числі родючого шару ґрунту, відповідно Закону України «Про охорону земель», Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», Земельного кодексу України;

- виконання умов зняття, збереження і використання родючого шару ґрунту під час проведення будівельних робіт, пов'язаних з порушенням ґрунтового покриву. При знятті ґрунтового покриву здійснюється пошарове зняття і роздільне складування верхнього, найбільш родючого шару ґрунту, та інших прошарків ґрунту відповідно до структури ґрунтового профілю, а також материнської породи. Під час проведення

підсипання ґрунту на благоустрій території використовують мінеральні ґрунти, а для рекультивації земель – верхні родючі шари ґрунту;

- своєчасне проведення рекультивації порушених земель в обсягах, передбачених робочим проектом. Землекористувачі повинні здійснювати зняття поверхневого шару ґрунту та нанесення його на ділянку, з якої він був знятий (рекультивація), або на іншу земельну ділянку для підвищення її продуктивності та інших якостей;

- виконання комплексу необхідних заходів щодо захисту земель від ерозії, підтоплення, вторинного засолення, пересушення, ущільнення, псування, забруднення, засмічення відходами, заростання бур'янами, чагарниками та дрібноліссям;

- у разі проливів, витоків нафтопродуктів здійснювати негайне прибирання пролитого нафтопродукту, засипання піском (сорбентом Еконадіном, аналогами) місця розливу з подальшою передачею спеціалізованим підприємствам на утилізацію;

- здійснення технічного обслуговування, заправки й зливу паливо-мастильних матеріалів, миття транспортних засобів та будівельної техніки на проєктуємій території виключно в спеціально облаштованих місцях з твердим покриттям;

- організація регулярного прибирання території;

- територія місць поховань може бути використана для поховання померлих тільки після завершення всіх будівельних робіт, передбачених проектно-кошторисною документацією;

- виконання будь-яких будівельних робіт у місцях поховань, на місцевості із залишками слідів давніх поховань, на територіях закритих кладовищ, а також у прилеглих до місць поховань охоронних зонах забороняється.

у сфері поводження з відходами виробництва та споживання:

- дотримання вимог Закону України «Про управління відходами», ДСТУ 2195-99 (ГОСТ 17.9.0.2-99) «Охорона природи. Поводження з відходами. Технічний паспорт відходу. Склад, вміст, виклад і правила внесення змін. Міждержавний стандарт», ДСТУ 3910-99 (ГОСТ 17.9.1.1-99) «Охорона природи. Поводження з відходами. Класифікація відходів. Порядок найменування відходів за генетичним принципом і віднесення їх до класифікаційних категорій», ДСТУ 3911-99 (ГОСТ 17.9.0.1-99) «Охорона природи. Поводження з відходами. Виявлення відходів і подання інформаційних даних про відходи. Загальні вимоги», ДСТУ 4462.01:2005 «Охорона природи. Поводження з відходами. Терміни та визначення понять», ДСТУ 4462.0.02:2005 «Охорона природи. Комплекс стандартів у сфері поводження з відходами. Загальні вимоги», ДСТУ 4462.3.01:2006 «Охорона природи. Поводження з відходами. Порядок здійснення операцій», ДСТУ 4462.3.02:2006 «Охорона природи. Поводження з відходами. Пакування,

маркування і захоронення відходів. Правила перевезення відходів. Загальні технічні та організаційні вимоги»;

- запобігати утворенню та зменшувати обсяги утворення відходів;
- впровадження заходів, що сприяють повторному використанню відходів;

- урахування впровадження найкращих доступних технологій і методів управління відходами в процесі будівництва, під час виготовлення продукції;

- не допускати зберігання та видалення відходів у несанкціонованих місцях чи об'єктах;

- здійснювати роздільне збирання та тимчасове зберігання відходів різних класів небезпеки у закритих приміщеннях на піддонах в спеціальних герметичних місткостях (бочках, контейнерах) або у надійній закритій тарі (герметичних поліетиленових мішках, пластикових пакетах, бочках тощо) у спосіб, що є безпечним для навколишнього природного середовища;

- зберігати небезпечні відходи окремо від інших видів відходів у такий спосіб, щоб небезпечні відходи не становили загрози для навколишнього природного середовища та здоров'я людини;

- організація місць тимчасового селективного накопичення відходів з урахуванням їх фізико-хімічних властивостей з дотриманням екологічних, санітарних, протипожежних вимог та використання окремих контейнерів (папір, скло, алюміній, пластик тощо);

- облаштування майданчиків для тимчасового складування будівельного сміття для запобігання потрапляння забруднюючих речовин у ґрунт;

- забезпечувати повне збирання, належне зберігання та недопущення знищення і псування відходів, для утилізації яких в Україні існує відповідна технологія, що відповідає вимогам екологічної безпеки;

- своєчасне вивезення відходів;

- забороняється влаштування неорганізованих звалищ для побутових і промислових відходів;

- передача відходів за укладеними договорами іншим споживачам, підприємствам, організаціям, що здійснюють збирання, оброблення й утилізацію відходів та мають дозвіл (ліцензію) на здійснення операцій у сфері поводження з відходами, в тому числі небезпечними протягом одного року з моменту їх утворення;

- не допускати передачі небезпечних відходів суб'єктам господарювання, які не мають ліцензії на здійснення комплексу операцій з управління небезпечними відходами та дозволу на здійснення операцій з управління відходами;

- забезпечення території побутовими об'єктами повсякденного користування (туалети з водонепроникним вигрібом, до якого забезпечено вільний під'їзд асенізаційного транспорту);

- територія кладовища повинна регулярно прибиратися (очищатися від сміття, опалого листя), поливатися в літній період, пішохідні доріжки повинні зимою посипатися піском. На кладовищі

повинні бути спеціальні місця для встановлення контейнерів для збору зів'ялих квітів, вінків, сміття;

- при виготовленні трун із штучних матеріалів останні повинні мати узгоджені з Міністерством охорони здоров'я України та затверджені в установленому порядку технічні умови і позитивний висновок державної санітарно-гігієнічної експертизи на виробі.

у сфері охорони водного середовища:

- максимальний рівень стояння ґрунтових вод від поверхні землі на ділянці має бути не меншим 2-х м;

- виконати вертикальне планування з урахуванням відведення поверхневого стоку з похилом у бік автодоріг і водовідвідних каналів; вертикальне планування території виконати за принципом максимального збереження наявного рельєфу з урахуванням природних умов, архітектурно-планувальних рішень, проєктованих споруд й вимог нормативних документів, з урахуванням організації стоку поверхневих вод, організації благоустрою й автошляхів;

- дотримуватися правил технічної експлуатації дорожньо-будівельних машин і транспортних засобів;

- утримання території земельної ділянки в належному санітарному стані, будівель та інженерних споруд підприємства в належному технічному стані;

- забороняється забруднення території покидьками, сміттям, відходами промислового виробництва та іншими відходами;

- не допускати винесення через дощові стоки сміття, сировини та відходів будівництва;

- локалізувати місця стоянок транспорту для уникнення поширення ймовірних витоків паливно-мастильних чи інших матеріалів;

- здійснення технічного обслуговування, заправки й зливу паливно-мастильних матеріалів, миття транспортних засобів та будівельної техніки на території земельної ділянки виключно в спеціально відведених місцях;

- забезпечення території побутовими об'єктами повсякденного користування (туалети з водонепроникним вигрібом, до якого забезпечено вільний під'їзд асенізаційного транспорту);

- облаштування локальних очисних споруд типу Біотал або аналогів;

- утримувати в належному стані водогосподарські споруди та технічні пристрої;

- використання процесів, при яких максимально скорочується кількість стічних вод;

- влаштування твердого водонепроникного покриття;

- проведення вчасного ремонту дорожніх покрівель;

- організація регулярного прибирання території;

- забороняється скидати стічні води, використовуючи рельєф місцевості (балки, пониззя тощо). Відведення стоку забезпечувати шляхом

комплексного розв'язання питань організації рельєфу і влаштування відкритої або закритої системи водовідведення;

- забороняється прокладання транзитної міської (селищної) мережі централізованого господарського водопостачання і каналізації по території кладовища;

- дотримання вимог Водного кодексу України.

у сфері охорони атмосферного повітря:

- здійснювати організаційно-господарські, технічні та інші заходи щодо забезпечення виконання вимог, передбачених стандартами та нормативами екологічної безпеки у галузі охорони атмосферного повітря, дозволами на викиди забруднюючих речовин тощо;

- вживати заходів щодо зменшення обсягів викидів забруднюючих речовин, в тому числі пилопригнічення тощо;

- здійснювати контроль за обсягом і складом забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря, і рівнями фізичного впливу та вести їх постійний облік;

- забезпечення дотримання допустимих нормативів гранично допустимих концентрацій викидів забруднюючих речовин у повітрі робочої зони та на межі житлової забудови відповідно вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря»;

- забороняються викиди в атмосферу шкідливих речовин, на які не встановлені гігієнічні нормативи (ГДК або ОБРВ);

- заздалегідь розробляти спеціальні заходи щодо охорони атмосферного повітря на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру і вживати заходів для ліквідації причин, наслідків забруднення атмосферного повітря;

- застосовувати на будівництві проєктних об'єктів технічно справні машини і механізми, що зменшуватиме кількість та токсичність вихлопних газів;

- заборонена робота механізмів, задіяних на будівельному майданчику, вхолосту;

- здійснення озеленення території та формування захисних зелених насаджень для захисту від несприятливих чинників, забезпечення провітрюваності території.

у сфері захисту від шуму, вібрації, електромагнітного випромінювання:

- впровадження сучасних малошумних машин і механізмів;

- при виборі обладнання враховувати рівні звукової потужності;

- шумоглушіння і амортизація вібрації (використання захисних кожухів, ізоляційних покриттів та віброізолюючих матів);

- здійснювати якісний монтаж обладнання;

- запровадження раціональної схеми і режиму руху транспорту та інших пересувних засобів і установок у межах земельної ділянки;
- обмеження швидкості руху автотранспорту по кладовищу;
- дотримання допустимих рівнів шуму на межі найближчої житлової забудови вдень та вночі відповідно ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів»;
- дотримання допустимих рівнів вібрації обладнання, що використовується при будівельно-монтажних роботах згідно з вимогами ДСН 3.3.6.039-99 «Державні санітарні норми виробничої загальної та локальної вібрації».

у сфері захисту об'єктів природно-заповідного фонду та біорізноманіття:

- дотримання вимог Законів України «Про охорону навколишнього природного середовища», «Про Червону книгу України», «Про природно-заповідний світ України», «Про тваринний світ», «Про рослинний світ», «Про зелені насадження міст та інших населених пунктів» та інших чинних нормативно-правових актів;
- після закінчення робіт передбачається рекультивація порушених земель;
- мінімальна вирубка зелених насаджень;
- озеленення санітарно-захисної зони проєктуємої території та розміщення ємностей для поливання зелених насаджень.

у сфері захисту об'єктів історико-культурної спадщини:

- дотримання вимог Закону України «Про охорону культурної спадщини»;
- у разі виявлення знахідок археологічного характеру під час будівництва на території запроектованої земельної ділянки, воно повинно бути припинено для проведення археологічного обстеження відповідно до ст. 36 Закону України «Про охорону культурної спадщини»;
- забезпечення захисту об'єктів культурної спадщини від загрози знищення, руйнування або пошкодження.

у сфері захисту та поліпшення здоров'я населення:

- дотримання вимог чинного законодавства щодо охорони та збереження навколишнього природного середовища, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення;
- дотримання вимог Закону України «Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення»;
- дотримання допустимих рівнів шуму на межі найближчої житлової забудови вдень та вночі відповідно до вимог ДСП 173-96 «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів»;

- забезпечення дотримання допустимих нормативів гранично допустимих концентрацій викидів забруднюючих речовин у атмосферному повітрі відповідно до вимог Закону України «Про охорону атмосферного повітря» на межі СЗЗ у 300 м;

- санітарно-захисна зона від території кладовища традиційного поховання і крематорію до житлових і громадських будівель, зон відпочинку, а також колективних садів та городів повинна бути не меншою 300 м. У санітарно-захисних зонах не можна допускати розміщення: житлових будинків з придомовими територіями, гуртожитків, готелів, будинків для приїжджих; дитячих дошкільних закладів, загальноосвітніх шкіл, лікувально-профілактичних та оздоровчих установ загального та спеціального призначення зі стаціонарами, наркологічних диспансерів; спортивних споруд, садів, садівницьких товариств; джерел централізованого водопостачання, водозабірних споруд, споруд водопровідної розподільної мережі;

- на території кладовищ, що діють або проектується, забороняється будівництво житлових і громадських будівель, промислових об'єктів, за винятком об'єктів похоронного обслуговування.

у сфері зміни клімату:

- впровадження чистих ресурсозберігаючих технологій.

у сфері попередження та захисту від надзвичайних ситуацій:

- усі об'єкти мають бути запроектовані та побудовані з урахуванням навантажень від впливу факторів довкілля;

- експлуатація технічно справного обладнання зі справним заземленням;

- дотримання правил охорони праці та техніки безпеки відповідно до Закону України «Про охорону праці», пожежної безпеки відповідно до Закону України «Про пожежну безпеку» та Правил техніки безпеки в Україні;

- організація будівельно-монтажних робіт та утримання майданчика будівництва має виключати можливості виникнення небезпечних ситуацій;

- розробити спеціальні заходи щодо охорони природних об'єктів та здоров'я людей на випадок виникнення надзвичайних ситуацій техногенного чи природного характеру;

- вживання заходів для ліквідації причин і наслідків забруднення, що можливі внаслідок надзвичайних ситуацій техногенного чи природного характеру;

- наявність системи раннього виявлення надзвичайних ситуацій та оповіщення людей (гучномовці, сирени), телефонного зв'язку.

8. ОБГРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА, У ТОМУ ЧИСЛІ БУДЬ-ЯКІ УСКЛАДНЕННЯ (НЕДОСТАТНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ПІД ЧАС ЗДІЙСНЕННЯ ТАКОЇ ОЦІНКИ)

Обґрунтування вибору виправданих альтернатив, що розглядалися

Документ державного планування, для якого здійснюється процедура стратегічної екологічної оцінки – детальний план території земельної ділянки орієнтовною площею 5,2000 га з кадастровим номером 4823383000:06:000:0022 в межах Мішково-Погорілівської сільської ради Миколаївського району Миколаївської області з подальшою передачею у постійне користування для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування. Цільове призначення земельної ділянки – Для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування. Зміна цільового призначення земельної ділянки не передбачається.

В межах території детального планування наявна сформована земельна ділянка на якій розміщено діюче кладовище, щодо якого проектним планом передбачено благоустрій та розширення. Благоустрій території передбачається через влаштування поміж секторних проїздів та проходів.

Розглядаєма земельна ділянка межує:

- з півночі, сходу та заходу – із землями приватної форми власності, з цільовим призначенням для ведення товарного сільськогосподарського виробництва;
- з півдня – з територією виробничої бази ТОВ «Владам», текстильним магазином Elines.

Сприятливими чинниками географічного положення земельної ділянки є безпосередня близькість до наявного кладовища, достатня віддаленість від житлової забудови м. Миколаєва та с. Мішково-Погорілове.

Найближча житлова забудова (територія села Мішково-Погорілове) розташована на відстані близько 430 м у східному напрямку.

На відстані близько 250 м у південно-східному напрямку від сформованої земельної ділянки розташований Миколаївський центральний міський цвинтар – некрополь у Миколаївській області, що знаходиться на балансі комунального підприємства «Миколаївська ритуальна служба». Розташований біля с. Мішково-Погорілове, через що має також назву «Мішковський цвинтар» або «Мішковське кладовище». На відстані близько 430 м у північно-східному напрямку розташоване сміттєзвалище.

Виходячи з вищезазначеного територіальна альтернатива розміщення об'єкту проектування відсутня.

Основні причини обрання запропонованого варіанту розміщення кладовища з урахуванням екологічних наслідків наступні:

1. Очікувані максимальні приземні концентрації забруднюючих речовин на межі житлової забудови не перевищуватимуть гранично допустимі концентрації (ГДК) з урахуванням фонового забруднення атмосферного повітря;

2. Скид виробничих, господарсько-побутових та дощових стічних вод у поверхневі об'єкти на пониззя рельєфу не передбачається. Стічні води збиратимуться у герметичні водонепроникливі відстійники з наступним очищенням на локальних очисних спорудах;

3. Значних негативних впливів на клімат і мікроклімат, рослинний і тваринний світ, заповідні об'єкти та території не очікується;

4. Негативний вплив на промислові, житлово-цивільні і сільськогосподарські об'єкти, наземні та підземні споруди, соціальну організацію території, пам'ятки культури, архітектури, історії та інші елементи техногенного середовища під час експлуатації проєктованого об'єкта зневажливо малий або відсутній;

5. Вплив на техногенне середовище допустимий;

6. Санітарно-захисна зона у 300 м витримана.

Технічні альтернативні варіанти не розглядалися, оскільки поховання померлих – явище що безпосередньо пов'язане з таким поняттям як ритуал. На території України вже багато віків поспіль найпоширенішим способом поховання є інгумація – передання останків померлих або загиблих землі. Будівництво крематорію на зазначеній ділянці не передбачається містобудівною документацією.

У процесі здійснення стратегічної екологічної оцінки розглянуті наступні варіанти планового розвитку території:

- варіант 1 - «залишення ситуації без змін» або «нульовий сценарій» - відмова від реалізації проєктних рішень та, фактично, відмова від впровадження документу державного планування;

- варіант 2 - «схвалення детального плану».

За результатами стратегічної екологічної оцінки можна зробити висновок, що найсприятливішим варіантом буде варіант 2 – «схвалення детального плану», що позитивно вплине на інтереси громади, громадян і держави. Значної шкоди довкіллю не передбачається за умови дотримання розроблених заходів щодо попередження негативного впливу на об'єкти довкілля та дотримання вимог чинного санітарно-гігієнічного законодавства України.

Опис способу, в який здійснювалася стратегічна екологічна оцінка

Методологічною основою стратегічної екологічної оцінки проєкту детального плану для виявлення всіх важливих впливів і ризиків, оцінювання їх величини та значимості, запобігання, зменшення й пом'якшення негативних наслідків для довкілля, є системний підхід, який у даному процесі оцінки полягав у поєднанні таких методів дослідження, зокрема: загальних – аналіз, синтез, формалізація, порівняння, історичний, логічний,

ідеалізації, експертних оцінок тощо; графічні; нормативно-правового регулювання, контент-аналізу; економіко-математичні, моделювання; інформаційні; прогнозування; соціоекологічні.

Методологія проведення стратегічної екологічної оцінки:

Об'єкт дослідження – екологічні наслідки впливу, в тому числі на здоров'я людей, реалізації завдань ДПТ.

Предмет дослідження – сучасний стан довкілля у Мішково-Погорілівській сільській територіальній громаді й селі Мішково-Погорілове, його зміни, в тому числі здоров'я населення, в результаті реалізації проєктних рішень цілей та завдань ДПТ, види та характер усіх очікуваних впливів.

Мета дослідження – спрогнозувати можливі наслідки у галузі охорони навколишнього середовища, здоров'я населення та раціонального використання природних ресурсів і пов'язаних з ними соціально-економічних наслідків, прийняття заходів по зменшенню шкідливого впливу господарської діяльності на довкілля.

Завданням проведення стратегічної екологічної оцінки є:

- визначення та аналіз впливів та наслідків реалізації детального плану для навколишнього середовища, включаючи здоров'я і безпеку людей, тваринний світ, рослинний світ, надра, ґрунти, атмосферне повітря, водні ресурси, культурну спадщину тощо;

- пошук обґрунтованих з урахуванням екологічних і економічних факторів проєктних рішень, що сприяють запобіганню або мінімізації можливого впливу запланованих заходів на навколишнє середовище і здоров'я людини;

- визначення заходів зі зменшення шкідливого впливу планованої діяльності на навколишнє середовище і здоров'я людини.

Для досягнення зазначених вище цілей було проведено такі роботи:

- проведена оцінка сучасного стану навколишнього середовища (клімату, атмосферне повітря, поверхневі води, геологічне середовище і підземні води, земельні ресурси і ґрунтовий покрив, рослинний і тваринний світ, природні комплекси та природні об'єкти);

- проведена оцінка існуючих соціально-економічних умов території міста;

- визначено й охарактеризовано джерела можливого впливу детального плану на навколишнє середовище;

- проведено прогноз і оцінка можливої зміни стану навколишнього середовища при реалізації проєктних рішень.

Стратегічна екологічна оцінка проводилася з врахуванням наявної дослідно-інформаційної бази, як незалежний процес до розробленого проєкту детального плану.

На початковому етапі оцінка полягала у зборі та систематизації всієї доступної та наявної інформації, при цьому проаналізовано кола законодавства пов'язаного з реалізацією проєкту детального плану, надано

оцінку стану довкілля в районі громади, описані реципієнти можливих впливів.

Безпосередньо аналітичному опрацюванню були присвячені питання визначення екологічних проблем та ризиків впливу на здоров'я населення Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади Миколаївського району Миколаївської області, а також опису наслідків реалізації документу державного планування. При цьому оцінено величину та значимість цих впливів. Наведені заходи, які доцільно вжити для запобігання та зменшення негативних впливів та наслідків реалізації детального плану.

Під час проведення оцінки застосовано підходи та їх елементи:

- оцінка величини та значимості впливу;
- методи стратегічного аналізу (контекст планування та цільовий аналіз) ;
- SWOT-аналіз слабких та сильних сторін екологічних питань проєкту

детального плану території.

У процесі стратегічної екологічної оцінки детального плану опрацьовано інформацію та дані щодо стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, екологічні проблеми, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом: статистичну інформацію, доповіді про стан довкілля, інформацію, включену в інші акти законодавства, що мають відношення до проєкту документу державного планування, дані моніторингу стану довкілля, експертні оцінки, іншу доступну інформацію про екологічні показники, які відображають основні тенденції причин та наслідків екологічної обстановки на підставі даних державних статистичних спостережень із використанням адміністративних даних.

Ускладнення під час стратегічної екологічної оцінки

Відсутність інтегральної інформаційної бази та недостатність спеціальних даних щодо екологічних умов, поточного стану довкілля та стану здоров'я населення в розрізі Миколаївського району та Мішково-Погорілівської сільської територіальної громади або наявність застарілих даних створили певні труднощі на етапі проведення аналізу поточного стану довкілля.

Під час оцінювання встановлено брак статистичної інформації щодо викидів забруднюючих речовин в атмосферу, поводження з відходами виробництва та споживання, стану поверхневих та ґрунтових вод, здоров'я населення, а також відсутні найбільш актуальні на час складання звіту дані за 2021-2023 роки щодо усіх компонентів навколишнього природного середовища та стану здоров'я населення – сегментів стратегічної екологічної оцінки.

Не зважаючи на це, аналіз доступної інформації стосовно вищенаведеного дав змогу охарактеризувати поточний стан довкілля, у тому числі здоров'я населення, та прогностичні зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено, стану довкілля, умови

життєдіяльності населення та стану його здоров'я на територіях, які ймовірно зазнають впливу, а також ідентифікувати екологічні проблеми, у тому числі ризику впливу на здоров'я населення, які стосуються проекту детального плану, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом.

Також, чинниками, які ускладнювали підготовку звіту СЕО, є розрізненість сучасних статистичних даних в розрізі адміністративних районів. Дані потребують достатніх витрат часу для їх збору та узагальнення.

9. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Відповідно до статті 17 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» Замовник у межах своєї компетенції здійснює моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення.

Один раз на рік результати моніторингу оприлюднюються Замовником на офіційному вебсайті Замовника у мережі Інтернет та в Єдиному реєстрі стратегічної екологічної оцінки.

Моніторинг — система спостереження і контролю за станом довкілля для прогнозування його змін, прийняття рішень щодо регулювання природо господарювання. Водночас моніторинг — це система спостережень і контролю за станом природних і антропогенних ландшафтів, процесами і явищами, що в них відбуваються, для раціонального використання природних умов і природних ресурсів та їх охорони. Моніторинг може відбуватися на різних за площею місцевостях і за різними компонентами довкілля. Залежно від розмірів територій, на яких здійснюється моніторинг, його поділяють на глобальний, регіональний і місцевий (локальний).

Моніторинг включає, але не обмежується такими етапами: вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів; встановлення ключових параметрів моніторингу; візуальний огляд; регулярний відбір зразків/проб та їх дослідження; опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планованої діяльності; аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на довкілля; перегляд не менше одного разу на рік програми моніторингу та її коригування у разі необхідності.

Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, повинен здійснюватися відповідно до порядку, що затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 16.12.2020 № 1272 «Порядок здійснення моніторингу наслідків виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення».

Загальною метою моніторингу даного проєкту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів на довкілля успішно втілюються та є достатньо ефективними.

На етапі визначення сфери охоплення стратегічної екологічної оцінки та підготовки звіту були зібрані і проаналізовані доступні дані про стан довкілля та здоров'я населення.

Значний негативний вплив на довкілля під час провадження планованої діяльності не передбачається. Враховуючі вищезазначені результати оцінки впливів під час провадження планованої діяльності передбачена екологічна програма моніторингу та контролю щодо впливу на довкілля та здоров'я населення. На основі проведених консультацій з відповідними заінтересованими сторонами і громадськістю визначений перелік індикаторів для моніторингу впливів реалізації детального плану.

Моніторинг базується на розгляді обмеженого числа відібраних показників (індикаторів) за кожним зі стратегічних напрямів і аналізі досягнення запланованих результатів. Для моніторингу наслідків реалізації ДДП для довкілля необхідно застосовувати екологічні індикатори, особливо ті, для яких є моніторингові дані.

Для спостереження за здійсненням заходів детального плану та оцінки їх виконання обрані наступні ключові показники:

Індикатор	Параметри	Періодичність
Облік захоронень	Здійснення первинного обліку	Постійно
Утворення відходів виробництва і споживання (I, II, III, IV класи небезпеки)	Здійснення первинного обліку відходів Загальний обсяг утворення ТПВ, господарсько-побутових стоків, Небезпечних відходів I-III класу небезпеки умови збору, тимчасового зберігання та передачі іншим власникам відповідно Закону України «Про відходи».	1 раз/квартал відповідно типової форми первинної облікової документації № 1-ВТ «Облік відходів та пакувальних матеріалів і тари»
Концентрації забруднюючих речовин на межі СЗЗ та в межах робочої зони	Здійснення періодичного виробничого контролю по стаціонарним джерелам викидів та забруднюючим речовинам (оксид вуглецю, суспендовані тверді частинки, діоксиди азоту, діоксид сірки, оксид азоту інші)	погоджується з місцевими органами санітарно-епідеміологічної служби
Ґрунти	Вміст забруднюючих речовин та збудників інфекційних хвороб	
Ґрунтові води	Вміст забруднюючих речовин та збудників інфекційних хвороб	

Точки відбору проб, строки і кількість замірів концентрацій шкідливих речовин в процесі експлуатації кладовища повинні погоджуватись з

місцевими органами санітарно-епідеміологічної служби і екобезпеки, а результати замірів документально фіксуватися.

У рамках реалізації документа державного планування моніторинг досягнення цілей запроваджується шляхом порівняння фактично отриманих значень індикаторів з їх базовими значеннями.

Для організації моніторингу будуть використані наявні системи моніторингу та інформаційні системи та планується проведення лабораторних досліджень стану атмосферного повітря.

Так, відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.1998 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля» в області діє Програма моніторингу довкілля Миколаївської області – регіональна система спостережень, збирання, обробки, передачі інформації про стан довкілля області, прогнозування його змін і розробки науково обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішення з запобігання негативним змінам стану довкілля.

Основними завданнями Програми є:

- довгострокові систематичні спостереження за станом довкілля області;
- аналіз екологічного стану довкілля;
- інформаційно-аналітична підтримка прийняття рішень у галузі охорони довкілля, раціональне використання природних ресурсів та екологічної безпеки;
- інформаційне обслуговування органів державної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, а також забезпечення екологічною інформацією населення та організацій області.

Суб'єкти Програми забезпечують вдосконалення підпорядкованих їм мереж спостережень за станом довкілля, уніфікацію методик спостережень і лабораторних аналізів, приладів і систем контролю, створення банків даних для їх багатоцільового колективного використання.

Результати моніторингу мають бути доведені до відома природоохоронних органів і органів охорони здоров'я, а також громадськості.

Моніторинг може бути використаний для:

- порівняння очікуваних і фактичних наслідків, що дає змогу отримати інформацію про реалізацію ДДП;
- отримання інформації, яка може бути використана для поліпшення майбутніх оцінок (моніторинг як інструмент контролю якості СЕО);
- перевірки дотримання екологічних вимог, встановлених відповідними органами влади;
- перевірки того, що ДДП виконується відповідно до ухваленого документа, включаючи передбачені заходи із запобігання, скорочення або пом'якшення несприятливих наслідків.

У разі коли під час здійснення моніторингу виявлено не передбачені звітом про стратегічну екологічну оцінку негативні наслідки виконання документа державного планування для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, замовник вживає заходів для їх усунення, а також подає органу

державної влади або органу місцевого самоврядування, який затвердив документ державного планування, пропозиції щодо внесення змін до такого документа з метою усунення негативних наслідків. У такому разі зміни, що вносяться до документа державного планування, підлягають стратегічній екологічній оцінці.

10. ОПИС ЙМОВІРНИХ ТРАНСКОРДОННИХ НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ (ЗА НАЯВНОСТІ)

Транскордонні наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення, для проєктного об'єкту не передбачаються.

11. РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬОЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНЕ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

Вид документа державного планування – детальний план території земельної ділянки орієнтовною площею 5,2000 га в межах Мішково-Погорілівської сільської ради Миколаївського району Миколаївської області з подальшою передачею у постійне користування для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування.

Цілі детального плану – визначення планувальної організації та функціонального призначення, просторової композиції та параметрів забудови, а також ландшафтної організації частини території, призначеної для комплексної забудови; визначення та встановлення проєктних містобудівних умов та обмежень для розміщення нових будівель та споруд призначених для організації поховання та утримання місць поховань, впорядкування території земельної ділянки.

Провадження планованої діяльності передбачається на території Мішково-Погорілівської сільської ради Миколаївського району Миколаївської області на земельній ділянці власності площею 5,2 га з кадастровим номером 4823383000:06:000:0022 та цільовим призначенням 03.12 – Для будівництва та обслуговування будівель закладів комунального обслуговування, категорії земель житлової та громадської забудови, вид використання – Для будівництва та обслуговування закладів комунального обслуговування (для організації та обслуговування кладовища).

В межах території детального планування наявна сформована земельна ділянка на якій розміщено діюче кладовище, щодо якого проєктним планом передбачено благоустрій та розширення. Благоустрій території передбачається через влаштування поміж секторних проїздів та проходів.

Сприятливими чинниками географічного положення земельної ділянки є безпосередня близькість до наявного кладовища, достатня віддаленість від житлової забудови м. Миколаєва та с. Мішково-Погорілове.

Найближча житлова забудова (територія села Мішково-Погорілове) розташована на відстані близько 430 м у східному напрямку.

На відстані близько 250 м у південно-східному напрямку від сформованої земельної ділянки розташований Миколаївський центральний міський цвинтар – некрополь у Миколаївській області, що знаходиться на балансі комунального підприємства «Миколаївська ритуальна служба». Розташований біля с. Мішково-Погорілове, через що має також назву «Мішковський цвинтар» або «Мішковське кладовище». На відстані близько 430 м у північно-східному напрямку розташоване сміттєзвалище.

Основні наслідки для довкілля проявлятимуться у порушенні ґрунтово-рослинного покриву, забрудненні атмосферного повітря викидами забруднюючих речовин, утворенні відходів, утворенні стічних вод. Для пом'якшення та попередження негативних впливів вживатимуться розроблені попереджувальні заходи, проектується інженерна інфраструктура з урахуванням специфіки об'єкту. Впливи на об'єкти довкілля та здоров'я населення не виходитимуть за межі допустимих навантажень.

Відповідно до Державних санітарних правил планування та забудови населених пунктів, затверджених наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173 «Санітарна класифікація підприємств, виробництв та споруд і розміри санітарно-захисних зон для них» санітарно-захисна зона для кладовища становить 300 м. Санітарно-захисна зона є витриманою.

Ризик виникнення аварійних навантажень буде зводитися до мінімуму шляхом своєчасних профілактичних заходів, контролю за дотриманням правил пожежної безпеки, охорони праці та техніки безпеки.